

Uredništvo:
Schillerjeva cesta št. 3,
na dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razun nedelj in praznikov ob 4. uri popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri dopoldne.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uvažujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravništvo:
Schillerjeva cesta št. 3.
Naročnina znaša za avstro-
ogerske dežele:
celoletno . . . K 25.—
polletno . . . K 12.50
četrletno . . . K 6.30
mesečno . . . K 2.10
Za **Nemčijo:**
celoletno . . . K 28.—
za vse druge de-
žele i. Ameriko K 30.—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za **oglas (inserte)** se
plačuje od četverostopne
petit vrste po 12 h, za
večkratne natis primeren
popust.
Posamezna št. stane 10 h.

Štev. 294.

Telefonska številka 65.

Celje, v petek, dne 24. decembra 1909.

Čekovni račun 48.817.

Leto I.

„V interesu časti monarhije!“

S temi besedami je apeliral zaupnik grofa Aehrenthala dr. Bärnreither na koalicijo, naj se poravna z dr. Friedjungom. Koaliciji so te besede same največje zadoščenje. Po izvršenem dokazilnem postopanju, ko je vsled potrditve dr. Markovičevega alibi od strani berlinske policije sam dr. Friedjung moral izjaviti, da se je s svoje strani uveril o lažnivosti dokumentov, se koalicija ni imela več bati pravoreka porote in gotovo poravnava z dr. Friedjungom ni bila v njenem interesu. Ponudba miru je priznanje slabosti, je popolna kapitulacija; in vendar je dr. Friedjung, dasi je koalicija prve ponudbe odbila, ponovno ponudil mir. Šele ko je prišel dr. Bärnreither kot posredovalec najvišjih krogov in je prosil koalicijo za poravnavo „v interesu časti monarhije“, takrat je koalicija spoznala trenutek za ugoden in je poravnavo sklenila.

S čim je bila čast monarhije ogrožena? S procesom samim? Nanj je morala biti gospoda pripravljena, ko je dala uvrstiti članek v „Neue Presse“. Žalila je zastopstvo enega celega naroda države in morala je videti naprej, da bo koalicija reagirala. A ne le to: z obrekovanjem koalicije so hoteli Friedjungovi inspiratorji rešiti čast monarhije v mednarodnem konfliktu, ki je nastal vsled aneksijske.

Procesa v Zagrebu in na Dunaju sta imela pred inozemstvom opravičiti postopanje Aehrenthala v vprašanju aneksijske. „V interesu monarhije“ bi torej bilo, da se prevede proces do

konca. In vendar je bila „čast monarhije“ v nevarnosti? Dokazilno postopanje je bilo končano, lažnivost dokumentov dokazana — izkazalo se je, da je bila politika proti Hrvatski ali perfidna, če je vedoma operirala s falzifikati, ali pa naivna, če je falzifikatom nasledla — kaj se je torej še imelo rešiti?

Odgovor najdemo v Spalajkovičevi izjavi: če sodišče ne bi hotelo njegovim izpovedbam verjeti, bo srbska vlada dala evropskim vladam svoj tajni arhiv na razpolago, da se prepričajo o neosnovanosti obrekovanj Srbije. Ako bi bila torej dunajska nemška porota več verjela nemškemu učenjaku Friedjungu nego Srbiji in bi ga bila oprostila, bi bil poziv Srbije na vele-vlasti apel na diplomatsko evropsko porto proti tolmačenju dunajske meščanske porte.

Zato je bilo „v interesu časti monarhije“, da se proces ne dovede h koncu. Zato se je tudi dr. Baernreither zahvalil koaliciji, da je bila tako „patrijotična“ in se je zadovoljila s Friedjungovo izjavo.

Koaliciji ta izjava stvarno daje popolno zadoščenje. Izjava proglašja faktično vse dokumente za lažnjive, za falzifikate — in to pomeni kapitulacijo, ki je bila koaliciji pogoj, da od tožbe odstopi.

Politično zadoščenje pa je dal koaliciji posredovalec Aehrenthalov, dr. Baernreither, s svojimi izjavami in s tem, da je demonstrativno občeval baš največ z onimi člani koalicijske, ki se jih je hotelo najbolj potegniti v blato.

Koalicija prihaja iz procesa čvrsta, edina in ojačena.

Tak je konec epiloga jedne epohe vnanje in notranje politike naše države. A za Hrvatsko še te veleizdajske afere ni konec. V zagrebških ječah je še okoli 30 sinov Hrvatske, ki so bili sojeni kot zapeljane žrtve teh „veleizdajskih voditeljev“ v koaliciji, katere da štiti imuniteta, katere da pa hoče Friedjungov proces razkrinkati. A ti vodje stoje danes pred krono in pred narodom čisti, brez madeža. Kaj je zdaj z „zapeljanimi žrtvami“? Ali more kdo biti zapeljan, kjer ni zapeljivcev? Ali je mogoča veleizdajska, puntarska organizacija, kjer ni veleizdajskih organizatorjev?

Resnica je šla iz Hrvatske na Dunaj, pravica mora priti iz Dunaja v Zagreb.

Težka mora je padla s Hrvatske. Narod bo začel dihati prostjeje, obračunal bo pa tudi z onimi, ki so ga tako dolgo tlačili. Mi slovenski naprednjaki se iskreno veselimo, da so se v nič razblinile vse grožnje nasprotnikov Slovanstva, posebej jugoslovanskega gibanja. veselimo se, da se je podrla stavba intrig Aehrenthala in njegovih služabnikov, da stoje danes ti intrigantje pred nami v vsej svoji gnusni nagoti, da pa pred vsem svetom čista in neomadeževana stoji čast zastopnikov hrvatskega in srbskega naroda in s tem vsega jugoslovanstva.

Hrvatsko-srbski koaliciji k velikemu uspehu po težkem boju naše srčne čestitke!

Darujte za Nar. sklad!

Še enkrat, sami smo krivi.

„Slovenec“ ni bil zadovoljen z mojim člankom v „Narodnem Dnevniku“, v katerem sem pribil njegovo stališče k procesu hrvatsko-srbske koalicijske proti dr. Friedjungu, zagriznemu sovražniku Slovanov. Čutil se je hudo prizadetega in je spregovoril, ali ne za to, da bi ovrget očitane nego za to, da znova prepriča slovenski svet, da se v namene svoje stranke in klerikalizma nikakor ne boji denuncijantstva.

V svojem članku „Sami smo krivi“ sem rekel, da mi nikakor ne bi smeli dovoliti, da nam v naši narodni politiki diktira Dunaj. „Slovenec“ mi takoj podtika, da sem se potegoval za to, da nam naj našo narodno politiko diktira — Beligrad. Zato moram ponovno reči: slovensko narodno politiko morajo diktirati potrebe in koristi slovenskega naroda, ki niso identične s potrebami in koristmi sedaj vladajočega sistema na Dunaju. Z drugimi besedami: ona mora biti neodvisna od vsakega zunanjega vpliva. In dunajski vpliv je za nas Slovence vendarle zunanji vpliv in ako sem se spomnil ravno na njega, sem storil to samo zato, ker pri nas sploh kakega drugega ne čutimo in ne opažamo.

Dejstvo je, da se „Slovenec“ ne brani dunajskega vpliva. To dokazuje celo njegovo pisanje sploh, posebno pa še v Friedjungovem procesu, ko se je, vsaj v začetku očitno postavil na stran dunajskih merodajnih činiteljev proti ogromni večini krvatskosrbskega,

nogo se jedva dotikajte zemlje...”

Bataljon se je zganil. Vojaki so sekali z nogami, da je bilo kaj. In dobrušna sova se je vzdignila v sedlu in rekla glasno podpolkovniku:

„Ti, Šmid, tvoji lovci gredo, da je veselje! Škoda, da niso pri kavaleriji!”

Kriehuber je kot blazen pogljal svojega konja. Prijahal je k Machanu. „No, filozof, ste slišali, kako se je izrazil general o vas? In ste videli kako je stari samoljubno kvitiral ta poklon? Je pač tako, mi se trudimo in stari dobiva priznanja...”

Na zbirališču brigade je bilo že živo. Dva polka pehote sta bila tukaj, nekoliko prodajalcev s klobasami, kruhom, pivom, žganjem in smodkami. Ženske s košarami so hodile med vojaki in prodajale razne pijače. Krivonogi peki so vlekli svoje velike koše s svežim, še toplim pecivom od skupine do skupine. Trušč, smeh, dim od cigar in pip, premikanje temnomodrih postav, med katere so se pomešale še sive uniforme lovcev.

„Gospodje“ so se zbrali okoli generala, suhega, nervoznega patrona, katerega je cela brigada imenovala vrtavka. „Sovražnik je zavzel Pribram in poslal jedno brigado — — — itd.“, je razlagal general s počasnim glasom in sekal dalje besede po zlogih in na

LISTEK.

Red Marije Terezije.

Češki spisal J. S. Machar. — Poslovenil A. S.

Ob petih zjutraj je odkorakal lovski bataljon iz spečega Pribrana. Solnce je razgnalo nekoliko rdečih oblakov in je začelo veselo pripekati. Kakor včeraj in predvčerajšnjim.

Stotnik Kriehuber je jezdil pred bataljonom in kašljal svoj jutranji kašelj. „Tisoč strel,“ je mrmral pri sebi, toda vendar tako glasno, da ga je poročnik, ki je korakal na čelu prve stotnije, zamogel slišati, „ravno danes mi da stari poveljstvo! Seveda, kakor je njega cesarska visokost, feldmaršal Albrecht in korni poveljnik Beck prisoten, tedaj je Kriehuber dober! filozof, ne?“ se je obrnil sedaj naravnost k častniku.

„Filozof“ se je uslužno nasmehnil. „Stari je danes med sodniki. Ta rad govori pred cesarsko visokostjo in načelnikom generalnega štaba, kaj ne? In meni, to se zna, je naložil najhujše, poveljništvo prapora. V takem težavnem trenutku...”

„On pozna svoje ljudi,“ je izgovoril filozof svojo stereotipno dnevno sentenco. Poznal je svojega stotnika. Kriehuber je sedel včeraj pozno v noč

z adjutantom generalovim v gostilni, si dal podrobno razložiti, kam se bode jutri marširalo in kaj bode naloga bataljona, vprašal je adjutanta, kako se mora vse to izpeljati, ogledal si je zemljevid, vse to je častnik vedel, in vedel je tudi, kaj hoče stotnik doseči s svojim lamentiranjem: namreč pokazati, da je uvaževan, in dobiti priznanje vsaj pri podrejenem mu častniku. In filozof mu je izkazoval svoje priznanje vsaki dan in Kriehuber je tudi vsaki dan naglaševal svojo odgovorno nalogo.

Solnce je žgalo. Vojaki so veselo govorili. Moder oblak tabačnega dima se je vlekel nad dolgo vrsto bataljona in se mešal z dvigajočim se cestnim prahom.

Poročnik je mislil na svojo ljubico in na svoje pesmi, kajti bil je pesnik. In ker je znal nekoliko glavnih letnic iz zgodovine, in poznal malo Napoleonove vojske, so ga imenovali filozofa. Najbrže so mislili, da se ta pojem krije s tako znanstvom.

Solnce je žgalo.

Nekje na razpotju sta stala dva jezdeca. Podpolkovnik, poveljnik bataljona, ki je bil danes v „razsodišču“ in brigadir konjenikov, nenaravno debel general z obličjem, spominjajočim na kako dobrodušno sovo.

Bataljon se je ustavil. Podpolkovnik je poklical „gospode“ k sebi. Govoril je o cesarski visokosti, o feldmaršalu, o načelniku generalnega štaba, o časti lovskega bataljona, o „skupnem zbiranju“ i t. d. Potem je pozval stotnika Kriehubra, da bi dobro prevedel današnjo nalogo in razdelil naloge.

Kriehuber je odprl kuverto, vzel iz nje slavnostno pol pole politografiranega papirja in čital, da je Pribran v oblasti neprijateljske divizije in da ta pošlje proti nam eno brigado, da bo stal naš lovski bataljon na levem krilu, in da tvori obrambo tega krila prva stotnija pod poveljem častnika Machana, ki mora zasesti kako višavo (poročnik Machan, filozof, si je podčrtal nekaj na svojem zemljevidu), v ostalem, da sodi on po terenu, da bo do sovražnik skušal prodreti sredino ali pa desno krilo in da bo radi tega bataljon komaj prišel v ogenj. To poročilo je samo za sedaj, oficijelno razpravo slišimo za pol ure na zbirališču brigade iz ust samega gospoda generala . . .

Machan se je vrnil k stotniji:

„Fantje, vidite tamle tistega starega generala? To je konjenik, in ko pojdete mimo njega, mu pokažite, kako znajo korakati lovci. Oster tempo, z

am bratskega naroda, četudi je že bilo takoj spočetka jasno za vsakega nepristranskega in razumnega človeka, četudi ni bil niti Jugoslovjan, da je pravica na strani srbo-hrvatske kolacije.

To mora priznati konečno tudi „Slovenec“, ki se je skupno s svojimi dunajskimi inspiratorji grdo blamiral. Razlika je samo ta, da so se Friedrichovi zaščitniki blamirali v gonji proti tujemu narodu, katerega sovražijo, „Slovenec“ pa se je blamiral v gonji protilastnim bratom. To pa samo za to, ker zastopa misel, da ima Dunaj pravico diktirati Jugoslovanom njih narodno politiko. Zaradi tega (Ali samo zaradi tega? Op. ured.) se je postavil tako odločno na stran Nemca Friedjunga in onih, ki stojijo za njim.

Še nekaj. „Slovenec“ mi podtika Belgrad, ker mu je kot klerikalnemu glasilu denuncijantsvo že čisto priročno. Ne bom tu posebej ponavljal že prej omenjenega svojega stališča, ali priznavam odkrito, da „Slovenec“ ne bode mislil, da sem strahopetnež, da bi nam Belgrad dajal vedno boljše in koristnejše svete ko — Friedjung in njegovi protektorji. Brat bratu ne bode kopal jame, kar pa ti ljudje delajo; a „Slovenec“ jim pri tem — pomaga.

—ut.

Občni zbor štajerske krščanko-socijalne zveze.

Iz Šmarja pri Jelšah, 22. dec.

Občni zbor štajerske krščansko-socijalne zveze, ki je bil združen z občnim zborom zveze klerikalnih mladencev, pomenja za klerikalce čisto po pravici povedano, veliko — blamažo. Hoteliso inponirati naprednim šmarskim tržanom, a poskus se je klavrno izjalovil. Udeležba je bila tako slaba, da si niso upali navesti števila udeležencev niti v „Straži“ niti v „Slovenču“. Niti ena mladeniška ali deklinška zveza ni poslala svojih zastopnikov ali zastopnic, iz sosednjih župnij sploh ni bilo nobenega udeleženca. S šolarji vred je bilo vseh zborovalcev 150, a še od teh je bila ena četrtina napredna. Je čisto prav, da so si tudi naši ljudje ogledali to karikaturu zborovanja. Od zunanjih smo videli dr. Hohnjeca, kateri proglašala, da je klerikalcem vsakdo dobro

došel, če je veren ali ne, samo da „znjimi drži“, nadalje žalostnega mladinskega „vodja“ Žebota, Gomilška, neko ljubljansko srajco Moškerc, ki je trdil, da sedi v uredništvu „Slovenca“, od domačih pa dekana s hlapcem, oba kaplana s postrežnico in trgovca Löschnigga. G. ravnatelj Jurkovič je izostal in se ni niti opravičil. Kako smo se zato v Šmarju smejali, ko je pisala „Straža“ o natlačeno polni dvorani, „ki je jasno spričevala, da se ljudje, ki se zbirajo v Slov. kršč. soc. zvezi, ne boje neprijaznega vremena!“ „Slovenec“ pravi previdnejše, da je bila udeležba „dobra“. Moškerc in Hohnjec bi se vsaj dogovorila, da bi oba enako — lagala!

Dr. Hohnjčev govor in poročilo je bilo v istini še mnogo slabše, ko ga je priobčila „Straža“. Mož baje misli postati škof, zato se je v glavnem bavil z višjo politiko na Dunaju. Tudi na Ferrerja ni pozabil in je ponavljalkot klopotec tisto, kar je že po „Straži“ napisal. Kako duhovništvo izsesava ubogo špansko ljudstvo, o tem je previdno molčal. Vrana vrani ne izkljuje oči — to vemo mi Šmarčani prav dobro. Obrekoval je tudi napredno časopisje, saj to je Bogu prijetno delo in človeku ni treba imeti zaradi takega takega greha slabe vesti. Iz poročila je zanimivo to, da gre večina dohodkov zveze v Ljubljano; ali za volilni sklad ali ne, to bo še dr. Hohnjec sigurno v „Straži“ povedal. Videlo se je tudi, da ljudje slabo kupujejo klerikalni kolek in računke listke, ker ne zaupajo goljufivim klerikalcem in pa da žrtvujejo kvečjemu za cerkve, duhovnike in volitve, za narodne stvari pa imajo zelo malo smisla. Kaki so klerikalni socijalni tečaji in predavanja, to vemo. Obrekoval je Zvezo napredne mladine in je imenoval napredne mladeniče nepoštenjake in „da bi rad videl, kakšna so napredna dekleta“. Resno rečeno, dr. Hohnjčev govor nas je vendar še presenetil. Mislili smo, da je v klerikalni izobraževalni organizaciji vendar le več stvarnosti, več globokih misli in dalekosežnih načrtov, pa je vse le gola hujskarija.

Še bolj nas je — iznenadil predsednik Zveze slov. klerikalne mladine Žebot. Kaka razlika med njegovim pustim zabavljanjem na napredne tovariše, dr. Kukovca in napredno stranko, in med temeljitimi, stvarnimi, dobro

premišljenimi govori na naprednih mladinskih shodih! V nedeljo je bil sicer „general brez armade“ — on, kar se je jasno videlo iz „mnogoštevilne“ udeležbe. S takimi kujskarijami po Slovenskem si Žebot ne bode pridobil več simpatij za svojo mladinsko zvezo, najmanj pa za Št. Ilj s tem, da narodnjakom očita nemškutarstvo, doma pa trpi, da zida šentiljski dom nemški podjetnik! Vodja slovenske mladine mora po naših mislih imeti že več možganov in pameti, ko ta Žebot, ki je sicer le duhovniško orodje! — Oba govora, Žebotov in Hohnjčev, sta bila tako suhoparna, da so začeli ljudje po vrsti odhajati. Kdo bi tudi poslušal tako večno enako in večno neresnično hujskarijo! Navdušenja ni bilo prav nikakega, ploskanja in živijo-klicev, ki sta jih slišala klerikalna časnikarska poročevalca, prav nič. Ko sta prišla sredi zborovanja mežnar in organist v dvorano in sta slišala ime dr. Šusteršiča, sta ex offo zavpila „živijo“. Odzvalo se je 20 oseb. In Slovenec poroča: „Navdušenih živijo klicev ni hotelo biti konec.“ Ako je Šusteršič ponosen na tako „ovacijo“, je znamenje velike skromnosti.

Nekoliko dobre volje je spravil med zborovalce že omenjeni Moškerc, kateri je služil po svojem umu, govoru in obrazu gotovo za model tistemu, ki je slikal „Boltatuvega Pepeta“. Začel je tako-le: „Miha, pojd na Štajersko so rekl, pa sem šou pogledat in zde sem tlele. Ko sem se odpelou, je dežvalo, zde dežuje in ko bom šou, bo tud dežvalo. Iz Grobelnega sem šou peš, a prišou sm le“. V ostalem je dal zborovalcem duhovit, a že ne preveč nov nasvet, naj se drže kaplanov, ki jim vedno dobro svetujejo in jih izobrazujejo. (Glej kaplana Luskarja in Berka. Op. stavca.) Zagovarjal je Südmarko, češ, da je nepolitično društvo, razlagal strmečim poslušalcem, da bode Slovenski klub prevrnil in če treba, razbil celo Avstrijo in seveda napadal dr. Ploja, Biankinja in Hribarja. No teh po napadih tega Boltatuvega Pepeta ne bode bolela glava. Konečno je še izrekel Gomilšek željo, da se mora uničiti napredno časopisje in napredni časnikarji po svetih vzorcih iz Španije najmanj obesiti.

Toliko pripomb torej k temu žalostnemu zborovanju, da se zve tudi resnica o ljudskoizobraževalnem delu klerikalnih ljudskih odrešenikov.

Politična kronika.

z iz Slovanske jednote. Slovanska jednota je pooblastila svoje predsedstvo, posl. Kramáfa, Udržala, dr. Ploja, dr. Hrubana in dr. Šusteršiča, da stopi z vladno po potrebi v dogovor. Poslance se je pooblastilo, da sami ukrenejo, ali in kako se odzovejo eventualnemu Bie nerthovemu vabilu k pogajanju glede nove vlade. Čehi ga pričakujejo prve tedne meseca januarja. Nemški listi vedo povedati, da bo sigurno Bie nerth tudi šef novega kabineta.

Tolažba nemškonacionalnih strank. „Nemškonacij. Koresp.“ poroča, da se je pri natančnejšem študiju reforme poslovnika izkazalo, da se bo dalo tudi sedaj velikim strankam obstruirati in sicer tako, kakor so storili Nemci leta 1897. Ako se položaj mirno presodi, niso Nemci doživeli nobenega poraza, pač pa Slovanska jednota, ki je dovolila državne neobhodnosti brez odstopa sedanje vlade. Nemci nameravajo znova vložiti predlog za postavno določitev nemščine kot poslovnega jezika v štaj. deželnem zboru.

z Preobrat na Ogrskem. Ne Khuen Hedervaryju, kakor se je včeraj na Dunaju prvi hip mislilo, ampak Lukacsu je cesar poveril sestavo novega ministertva, Lukacs ima baje važna zagotovila glede samostojne banke in se bo tudi lotil uvedbe splošne in enake volilne pravice. Justhovci, katerim je Lukacs zelo blizu, pridejo sedaj na krmilo, dočim je Kossuth obvisel med dvema stoloma.

u Položaj na daljnem Vzhodu. Tudi uradni razglas ni mogel pomiriti ruskega javnega mnenja glede položaja na daljnem Vzhodu. „Ruskoje Slovo“ piše o vzrokih tega vznemirjenja sledeče: Danzadnevom prihajajo višji japonski častniki v Mandžurijo. Japonci se trudijo za dovoljenje kitajske vlade, da bi ne smeli skozi Mandžurijo potovati samo rezervisti v civilni obleki temveč cele japonske čete in sicer popolnoma oborožene. Nadalje je gotovo, da zbirajo Japonci na severni meji Koreje veliko armado z izgovorom, da hočejo Korejance ustrahovati. Ravno tako prihajajo v Karbin visoki japonski častniki in kupujejo z Japonci v južni Mandžuriji velikanske množine živeža. Tudi je gotovo, da vohunijo Japonci ob ruski meji v Mongoliji. Tudi kitajska vlada veruje v sigurnost

koncu je opozoril vse na prisotnost cesarske visokosti, feldmaršala nadvojvode Albrehta, kakor tudi načelnika generalnega štaba, barona Becka.

Zavzenela je trobka. Pipe so se ugasile, cigarete vrgle v stran, vojaki so prijeli za puške in se postavili v red. Brigada se je razšla na svoja mesta.

Čez grude zoranih polj je korakal poročnik Machan in za njim njegova stotnija k naznačeni skalnati višini.

„Fantje, potolažite se, tam bo mir, tam se vležete, in ne bode treba danes pušk niti očistiti, ker ne bode priložnosti izstreliti nijedne patrone.“

Fantje so korakali čvrsto. Prišli so na skalo, se vlegli v redko travo, izvlekli pipice in zapalili ostanke cigaret.

Solnce je že peklensko žgalo. In nikjer nobene sence in zemlja razpaljena kot peč.

„Lepa pozicija,“ je mrmral Machan. „V jedni uri se tu spečemo kot angleški beefsteack.“

„Gospod častnik, tam pred nami kakih deset minut hoda je gozdiček“, se je oglasil trobentač, kateremu je pot curil s čela. Bil je to priznано najneumnejši fant cele stotnije.

„Molči“, se je zadril Machan.

„Tam je gaj, krasen gaj“, je omenil drugi lovec.

„Strela, tam je najbrž senca“, je govoril tretji.

„In nima gošpod stotnik na zemljevidu, da je tam gozdiček?“ je povpraševal nekdo naivno.

„Osel, na takih zemljevidih ne more biti vsega. Tvojega posestva tam tudi ni narisane!“

„On ima posestvo v Nemaničih.“

„O ne, v vasi Radbigaimel!“

Filozof Machan je topo poslušal to pregovarjanje. Bilo mu je toplo. Gledal je na gozdiček. Krasen gozdič. Kaka štiri stara drevesa, debelejša kot človeško telo. In trava, kakšna travica! Svetila se je do sem. V ostalem: vse se odigra v sredini, Kriehuber se je gotovo dobro informiral včeraj pri adjutantju, mogoče, da sploh ne bo imel nobenega dela . . .

„Na noge!“ je zapovedal. In s pomenljivim korakom je stopal z visočine in jo meril proti gozdičku . . .

Hlad . . . nebeški hlad . . .

„Fantje — za drevesa! Da mi je vsakdo skriti!“

Lovci so se skrili. Zdelo se jim je dobro. Toda ne dolgo. Topot konja.

„Gospod častnik Machan! Toda gospod poročnik!“ je vpil vzdaj stotnik Kriehuber. „Kam ste zlezli, nesreč-

než? Ali niste slišali? Zaprejo vas, zaprejo, k raportu vas povedejo“, in Kriehuber je bil rdeč kot rak.

V tem je padel od nasprotne strani strel — sovražnik.

„Vrag vas vzemi, snejte, kar ste si nadrobili. Jaz vas ne bom branil.

Zaklel je še nekaj in odjezdil proč.

„Streljajte!“ je velel Machan.

Stotnija je dala salvo. Bila je mogočna, neobičajna, in se je ponovila nekolikokrat. Vrhovi dreves so se zgenili in zašumeli, kot da bi hoteli pokazati svojo nevoljo.

Skala, ki bi imela biti postojanka stotnije, je izbruhnila tri ali štiri salve.

„Streljajte!“ je velel filozof znova.

In druga salva, strašna, bučna in ponavljajoča se . . .

„Pozor, streljajte pomalem jeden za drugim!“

Peklenski trušč! Pri Kraljevem Gradcu, v tej najtuznejši bitki, ni menda bilo večjega grmenja.

Presenečeni sovrag se je polagoma umikal.

Toda ne dolgo. Njegove vrste so se pomnožile, zgostile in korakale naprej. Machar je mirno gledal bliskanje strellov, migotanje sabelj in je cenil po številu poročnikov sovražnikovo premoč. Hitro je imel proti sebi nekoliko praporov.

Toda strašno streljanje njegove stotnije je sovražnike konsterniralo. Njegove vrste so se množile in množile, toda niso se ne za korak premaknile naprej.

Dva jezdeca sta prihajala od zadaj do gozdiča.

Nadvojvoda Albrecht z adjutantom.

„Kedo poveljuje tukaj?“ je vprašal maršal z visokim skoro piskajočim glasom.

„Cesarska visokost, poročnik Machan, šestega lovskega bataljona, prva kompanija, se predstavlja kar najponižje.“

„Dobro. Ne ganite se od tod, poročnik!“

Odjahali so.

Bitka je grmela dalje.

Dva nova jezdeca. Baron Beck z adjutantom.

„Kedo poveljuje tukaj?“

Machan se je predstavil.

„Branite to pozicijo, gospod poročnik, in prosite za ojačenje.“

Machan je poslal trobentača k Kriehuberju. (Trobentač se je zablodil in se vrnil na večer v Píbram.)

Bitka je trajala dalje. Odmevalo je strašno. Gozdič je šumel in nastal je prijeten veter. Sovražnik nasproti je narastel v velikansko množico, toda šel ni naprej.

bodoče vojne. Iz Vladivostoka poročajo, da vlada tam istotako pesimistično nazoranje.

Drobne politične novice.

Ex-lex stanje nastane s 1. jan. 1910 glede izdatkov, ki se tičejo obbeh državnih polovic, ker delegacije niso odobrile skupnega državnega proračuna.

Nova podpredsednika v državni zbornici bodeta najbrže posl. Romanczuk in Cocci.

V rumunskem drž. zboru je vložena trgovska pogodba z Avstro-ogrsko.

Do velikih izgredov je došlo sinoči v Zagrebu. Na kolodvoru se je nabralo do 15 tisoč ljudi, ki so pričakovali člane srbo-hrvatske koalicije, prihajajoče od Friedjungovega procesa na Dunaju. Policija ni pustila nikogar na peron, niti časnikarjev in poslanev ne. Meščanstvo, ki je došlo z lampijoni, je bilo vsled tega strašno razburjeno in je došlo do zelo razburjenih prizorov. 20 oseb so zaprli, med drugimi posl. Tomičića in Šurmina, katera so pa hitro izpustili. Poslanci pa niso došli, ker so njihov vagon v Kaniži — zadržali.

Menelik še živi. „Agenzia Stefani“ v Rimu poroča iz Abdis Abebe, da neguš Menelik še živi.

Dnevna kronika.

a **Dokazi dr. Cooka**, da je odkril severni tečaj so popolnoma brez veljave, brezpomembni, prilično taki, kakor dr. Friedjungovi. Povsod je ista stvar: Originalov ni. Cook je poslal univerzi v Kopenhagen prepise svojih dokumentov in je obljubil, da pridejo originalne notice po kopnem v Kopenhagen, ker je bolj varno. Čakali so in čakali, pa vse zastoj. Sedaj pa so začeli razsojevati o „prepisih“ in so našli, da so za nič.

a **Bolgarska vlada za vseslovanski kongres**. Kakor je znano, se imajo leta 1910. vršiti tu v Sofiji vseslovanski kongres, kongres slovanskih zdravnikov in vseslovanski časnikarski kongres. Za prireditve ob teh kongresih je določila mestna občina že 50.000 levov. Sedaj je tudi bolgarska vlada sama v isto svrhu nakazala 50.000 levov. Vse kaže torej nato, da bo sofijska slovanska manifestacija najsijajnejša, kar jih je kdaj priredilo slovanstvo.

a **Omajano stališče grofa Forgacha**. V diplomatskih krogih zatrjujejo, da je stališče avstro-ogrškega poslanika grofa

Forgacha v Belemgradu silno omajano, in sicer radi Friedjungovega procesa. Grof Forgach bo v kratkem odpoklican.

a **Naslednik kralja Leopolda**. V sredo ob 2. uri popoldan je prišel mrtvaški izprevod s kraljem do laeken-ske Marijine cerkve, kjer so položili kraljev sarkofag med sarkofag umrle kraljice in mrtvega sina. — Včeraj ob desetih predpoldan je prišel novi kralj med običajnim truščem v dvorano. Sprejemali so ga z obligatnimi klici, socialisti so pa protestirali proti bizantinizmu s klici po splošni in enaki volilni pravici. — V prestolnem govoru se je spominjal kralj Albert v toplih besedah kralja Leopolda, ustanovitelja svobodne Belgije. Govoril je o „veličanstvenih lastnostih kraljevih“ (!) Govoril je, da je Belgija za mirno politiko, da bi mogla širiti znanost doma in kulturo v Kongu. Ko sta zapustila kralj in kraljica dvorano, jih je ljudstvo burno pozdravljalo, socialisti so pa vrgli med narod manifest za socialistovsko republiko.

a **„Sarajevski List“**, službeni organ bosansko-hercegove vlade začne kot dnevnik s 1. jan. 1910. izhajati.

a **Chlumetzky**, ta izza baš zvršenega Friedjungovega procesa žalostno znana figura, je dobil takoj po izjavi bivšega namestnika Davida, da je Chlumetzky nezmožen dati vitežko zadoščenje, od vseh dunajskih aristokratskih rodbin pisma, v katerih se ga poziva, naj ne prestopi več praga njihovih hiš.

a **Baronica Vaughan** ni nikoli posebno marala svojega imena, ki ga je nosila le na kraljevo željo. Od kraljeve smrti se naziva samo pl. Lacroix.

Štajerske novice.

v **Za naše napredne liste** lahko sedaj ob praznikih marsikaj dobrega storite. Zaupniki, ki veste, kdo je naročnik „Narodnega Dnevnika“, glejte, da pridobite v vašem domačem kraju vsak vsaj 2, 3 ali celo 5 novih naročnikov. „Nar. Dn.“ mora biti tudi v vsaki boljši gostilni. Razumnost vseh stanov ima dolžnost in priliko sodelovati, da povzdignemo naš edini štajerski dnevnik do čim večje popolnosti in mu pomoremo do čim večjega razširjenja.

Trgovstvo in slovenščina. Mnogo slovenskih trgovcev in veletrgovcev ima še sedaj „nemške ali nemškoslovenske položnice. Slovenski trgovci, zahtevajte od vsakega, posebno slovenskega zalagatelja slovenske položnice. Nadalje se dajejo na železnici za blago, ki je bilo oddano s slovenskim voznim

listom, še vedno nemški izročni listi. Ako hočemo tu kaj doseči, moramo zahtevati slovenske izročne liste; osobito lahko to store veletržci, ki imajo mnogo opraviti z železnico.

v **Dež. finančno ravnateljstvo v Gradcu** namerava na Dolinškovo mesto v Maribor posaditi nekega Škofleka iz Ptuj. Slovenskega uradnika med Nemce, dasi je izborni kvalificiran, na njegovo mesto pa nemškutarja! Pa saj so klerikalci dosegli sedaj preobrat v Avstriji — zato se našim uradnikom godi tako dobro!

v **Iz Šoštanja**. V Woschnaggovi tovarni so sedaj odpustili nad 50 delavcev, ker baje manjka dela. Delavci pravijo, da je „Woschnagg“ zgubil dela za avstrijski erar. Sicer pa še ostanejo Woschnaggu glavni odjemalci, to ste Bulgarija in Srbija, torej dve slovanski državi! Woschnagg bi nam bil gotovo zelo hvaležen, ako bi tam doli enkrat povedali, kaj on pravzaprav s slovanskim denarjem v Šoštanju počne. Delavci pa, ki so se celo leto trudili za Woschnagga, ko je bilo še zunaj delo, sedaj stradajo. Tako jim nemški bogataš plačuje glasovanje za nemškutarske kandidate!

v **Iz Šoštanja**. Marljivo delujoča ljud. knjižnica v Šoštanju nam je priredila v nedeljo res nad vse zabaven večer. Novi pevski zbor, ki se je to nedeljo prvič prikazal, nam je krasno zapel Volaričevo „Rožici“ in dr. Ipavičovo „Ljuba spava“. Naravnost pa nas je očaral solospjev „Projekt“ in „Strunam“, katera je pela gđ. Malči Virantova s svojim močnim in visokim sopranom. V dvospevu „Na tujih tleh“ ste se pokazali zopet mojstrici gđ. Anica in Malči Virantove. Solospreve je spremljevala na glasovirju gđ. Milica Jurkovič z največjo rutino. Nato se vzdigne zavesa na odru, kjer se je nam predstavljala veseloigra „Telegram“. Vsak je igro zasledoval z največjo napatostjo, kakšen bode li konec. Uloge so bile jako dobro razdeljene in mora se reči, da se je vsak temeljito vglobil v svojo ulogo. Po igri se je razvila prav prijetna prosta zabava. Upamo da nas kmalu zopet s tako zabavnim večerom presenetite. — š —

v **Iz Šoštanja**. V volilnem imeniku za 2. razred občinskih volilcev kar mgoli volilcev, ki ne plačajo niti vinarja obč. doklad. Kaka krivica se s tem godi domačinom in drugim občanom si

izračuni lahko vsak. Mali obrtniki in hišni gospodarji nosijo 165% obč. doklad in še ne vemo, če se ne bodo že v najkrajšem času zvišale. Gospodarili pa bi jim naj kaki podrepaniki iz nemškega tabora, ki ne plačujejo niti vinarja obč. doklad! Seveda s tujim denarjem ni težavno gospodariti, saj človek pri tem nič ne trpi. Šoštanjčani, ali ste že kedaj slišali o tržanih Mravlagu, Egerspergu, Remmlu, Reiseru? V volilnem imeniku so in bi naj pomagali Woschnaggu, ki je na tako žalosten način zgubil poslanski mandat, še nadalje tlačiti Šoštanjčane. Čudno je, da teh možakarjev še ni bilo 13. okt. v prvem imeniku. Ali takrat pri občini še niso vedeli za nje? Djali so jih pozneje v imenik, kako, o tem še bomo govorili, da bi lažje preglasovali s pomočjo izdajic domačine, ki plačujejo in nosijo krvavimi žulji prislužene novce v davkarijo. Recimo, posestnik B. plačuje nad 300 kron davka, namesto njega pa bode sedel v obč. odboru tega razreda kak nemški učitelj ali uradnik, ki ne plačuje niti vinarja deklade. — Tako nam gospodarijo renegati in tujci v Šoštanju. Pa še se dobe ljudje, ki so tako zabiti da trdijo, da imamo od Nemcev — dobiček in vse dobrote na zemlji.

z **Trgovski ples v Celju** se ne vrši dne 2. svečana 1910, kakor se je poročalo, temveč 23. januarja b. l. in sicer zaradi godbe, katere na svečnico ni bilo pod nobenim pogojem dobiti. Kakor na zadnjem plesu Slov. trg. društva bode tudi letos igrala vojaška godba domačega, oziroma kranjskega pešpolka št. 17 iz Celovca in slavno občinstvo na to prireditev že danes vljudno opozarjamo. Trgovsko društvo se zanaša na to, da bo ta prireditev dobro obiskana. Pokroviteljstvo tega plesa je prevzel g. Peter Majdič, veleindustrijec in veletrgovec v Celju. Vabila se bodo pravočasno razposlala.

z **Zahvala in hvala** vsem blagim gospod, ki so povodom „Božičnice“, katera se je bila priredila za otroški vrtec in obe okoličanski šoli dne 22. t. m., tako obilo obdarile otročiče s potico.

v **Breznem ob Dravi** je umrl bivši štajercijanski kandidat ob deželnozb. volitvah A. Kališnik.

v **Prijatelj jaje**. V Gradcu je nekdo ukradel neki jajčarici v Mandelstr. iz kleti za 80 kron jaje.

In Machan je zagledal nekaj strašnega. Razočaranje in zmešnjava, tam nasproti. Trobentanje povelja. Vrste so se obračale in streljale nazaj.

„Aha, naši so jim prišli za hrbet“, si je mislil Machan. „Fantje, zadnje patrone v puške in streljajte kolikor morete.“

Dvajset bruhajočih topov bi ne moglo napraviti večjega trušča . . .

Naglo trobentanje. — Boj je bil končan.

V gozdič je priletel Kriehuber ves zasopel. Skočil je s konja in objel Machana. „Filozof, filozof!“ je izbruhnil iz sebe. In dolgo ni rekel ničesar.

Potem je vzel iz žepa smodko. „To je specijaliteta, vzemite. In veste, da smo dobili? In veste, da bi dobila obadva v vojnem času veliki red Marije Terezije? Ma-ri-je Te-re-zi-je!“

Machan mu je poročal o obiskih Albrehta in Becka.

„Vidite, kako sem srečen! Prokleti fant, vi še napravite karijero! Midva, da, filozof, midva oba! Marijo Terezijo bi imela v resnici — ta sreča, filozof, ta sreča! Napišite o tem pesem.“

In razlagal je: Sovražnik je skoncentriral svoje sile proti gozdiču, ker je mislil zaradi močnega streljanja, da je posadka neobičajno velika, naši so potem potisnili oslabele levo krilo na-

zaj, premagali centum in prišli sovražniku za hrbet.

Pri povratku je prijahal suhi general k Kriehuberju. Podavaje mu roko, se mu je zahvalil nenavadno toplo. In posebno za to, ker sta cesarska visokost in baron Beck bila priča tej mojsterski strateški potezi. V resnem slučaju prinese takšen čin red Marije Terezije . . .

Popoldne je pozval Kriehuber svojega poročnika v vinarno. Naročil mu je klobasico in osminke vina, na kar so vsi, ki so poznali skopega Kriehubra, kar ostrmeli. In na dolgo in široko je razkladal svojo dispozicijo, da bi razjasnil, da je moral samovoljno ravnati proti strogemu povelju, ker je vedel, da samo s tem povzroči nenadni preobrat celega boja, in kako je sam feldmaršal nadvojvoda prihajal k njemu in rekel: „Dobro je tako“; in kako mu je baron Beck dejal: „Ostanite tukaj in ojačite posadko „gozdička“. — Sicer pa, da je tudi njegov častnik, Machan, zlatavreden človek, kateri zna dobro izvršiti ukaz. Oba bi imela Marijo Terezijo, če bi bila vojna.

Bismarck in Češko. Bismarck je leta 1866. Čehe na vse načine snubil, da bi se izneverili Avstriji. Stvar je dolgo časa nemilo mučila avstrijske

politike. Češki publicist Pachmayer objavlja celi historijat teh Bismarckovih poskusov, odtrgati Češko od Avstrije in ji tako zadati težek udarec. Bismarck je poslal zaupnika k češkim politikom in veljakom Jul. Gregru, Riegeru, Palackemu in Skrejšovskemu. Dal jim je sporočiti, da jih bo podpiral, če se odcepijo od Avstrije in sprejmejo za vladarja katerega nemških princev. Med Bismarckovim odposlancem in gori imenovanimi Čehi se je vršilo posvetovanje, na katerem so vsi razun Skrejšovskega glasovali proti Bismarckovi ponudbi; Skrejšovski je naglašal, da bi imela Češka, tudi če bi ne prišlo do neodvisne češke države, neprimerno veliko korist od tega, da bi se jo priznalo za mednarodni činitelj. Vsi drugi pa so glasovali za vzdržanje zvestobe Habsburžanom. In Čehi so to zvestobo sijajno izkazali.

Dasi je preteklo šele 17 let izza časa vstaje Madžarov in dasi so se ti takrat že prilagodili ideji nagodbe z Avstrijo, vendar niso še popolnoma pustili svojih danih idejalov, ki jih s takratnim sistemom nikakor niso mogli spraviti.

L. 1866. je stopila v prusko vojsko legija generala Klapke, ki jo je organiziral in uredil pruski generalni štab. Leto pozneje so bili Madžari po-

klicani na Dunaj, da obnovijo ogrsko državo, baš v tistem času, ko so Čehi dobili na vrat celo množino političnih procesov in je l. 1868. bilo proglašeno obsedno stanje. Čehe se je neusmiljeno preganjalo — zgodovina bo svoj čas pisala o konzekventnosti, pravičnosti in politični dalekovidnosti Avstrije.

Pachmayer pravi, da se Bismarcku morda ni niti šlo za kak punt na Češkem l. 1866., ampak da je njegovim intencijam popolnoma odgovarjala ideja obnovitve popolnoma samostalne kraljevine Češke, kar bi bilo Avstrijo tako oslabilo, da bi Pruski ne bila mogla mnogo škodovati, ko bi bila stopila v zvezo s Francosko. Niti po bitki pri Sadovi ni Bismarck opustil svoje ideje, niti potem, ko so Čehi že odklonili njegov predlog. Imel je pred očmi vojsko s Francosko, katera bi naj dvignila Prusko na pedestal prve države v Evropi po uničenju francoske moči in upliva. Tako je razumljivo, da je Bismarck kralju Viljemu I. svetoval, naj ob priliki razprave o miru opusti idejo o anektiranju Češke, katero je kralj po vsej sili hotel izvesti. „Prišel je Sedan in Bismarck Čehov ni več potreboval.“

v Vesele in srečne božične praznike želi vsem cenj. naročnikom, dopisnikom in prijateljem „Narodnega Dnevnika“ uredništvo in upravnništvo.

v Svoje dopisnike in slavna društva prosimo, da nam poročila o društvenih prireditvah, veselicah, predstavah, plesih itd. pošiljajo hitro, drugače smo jih primorani vreči v koš zaradi zastarelosti.

v Savinjska podružnica Slov. planinskega društva ima svoj občni zbor v torek, dne 28. tm. v Narodnem domu v Celju. Vspored priobčimo prihodnjič.

o Celjski obč. svet je v svoji zadnji seji razpravljal o obč. proračunu. Imeli še bomo priliko, da se bomo obširno bavili s famoznim gospodarstvom pri naši mestni občini.

o Narodna zbirka. Končni uspeh II. narodne zbirke spodnještajerskih Slovencev objavimo v najkrajšem času. Predno to storimo, se obračamo tem potom še enkrat do vseh onih, katerim smo uposlali pole, s prošnjo, da nam blagovolijo iste nemudoma vposlati v Celje. Imena posameznih darovalcev se ne bodo več objavljala v časopisju, ampak samo imena krajev in svote, nabrane v istih. — Klub naprednih slovenskih akademikov v Celju.

„Stražine“ polemike so naravnost specijaliteta vsled svoje neumnosti in drzne, naivne lažljivosti. V sredo piše v polemiki proti N. D., da klerikalni poslanci niso delali obstrukcije, pač pa so bili pripravljeni svoje prijatelje češke agrarce podpirati pri obstrukciji. List mora smatrati svoje bralce za neizrečeno neumne in kratkovidne, saj je še minuli petek po „Slovencu“ priobčil cel slavospev na klerikalne poslane, „ki so zopet v neustrašenem, smotrnem in vstrajnem boju“, nadalje, da „slovensko ljudstvo pozdravlja ta boj.“ itd. S tem je „Straža“ samo potrdila naše očitjanje, da so klerikalci doma oznanjevali obstrukcijo, na Dunaju pa se je niso udeležili. To so lepi poštenjaki!

z V poročilu o demonstracijah proti misijonarjem v Žalcu se nam je pisalo, da je žalsko cerkev zgradil gospod Roblek „večinoma s svojim denarjem“. Mislimo, da pač nikdo ni stavka dobesedno umel, vendar pa prosi g. poslanec Roblek sam, da ga v toliko popravimo, da je on pač rad prispeval in delo pospeševal, da bi pa cerkev bila tako rekoč njegovo delo. o tem ne more biti govora.

v Koroški deželni zbor ne bode sklican meseca decembra temveč še-le januarja.

v Odlikovanje. Vinski pridelovalec g. Norbert Zanier v Št. Pavlu pri Preboldu je bil zopet v zadnjem času za vina lastnega pridelka odlikovan, in sicer meseca septembra na občni razstavi v Töplitz-Schönau na Češkem, s prvim darilom, t. j. „častnim diplomom in velikim darom“, in sedaj meseca grudnia na mednarodni razstavi v Parizu na Francoskem z diplomom in zlato svetinjo, za kar temu vilemu gospodu domačemu slovenskemu vinogradniku — iskreno častitamo.

o „Naš Dom“ bode po Novem letu izhajal kot mladinsko glasilo. Z njim hočejo klerikalci iz naše narodne mladine ustvariti farovške kimovce in agitatorje za — Roškarje ter podobne branitelje „vere in morale“. Naša skrb bodi energično delo v mladinski organizaciji in širjenje našega časopisja.

o Definitivno je nastavljena v Poljčanah dosedaj prov. učiteljica gđ. Ana Hinterlechner.

o Iz Dola pri Hrastniku. V nedeljo 19. t. m. je bila na Dolu pri Hrastniku veselica v prid C. M. družbi, ki se je nepričakovano vsestransko dobro obnesla. Tudi poskočnih koma-

dov ni manjkalo, katere so prav pridno proizvajali vstrajni hrastniški tamburaši. Navzočih je bilo med drugimi došebor bratov sokolov, ki so nabrali med seboj in občinstvom za Sokolski dom vsoto 45 K ter članarine 21 K. Tudi pri „popravljanju“ veselice drugi dan se je s primerno vsotico spomnilo Sokola. — Zato kličemo hrastniškodolski narodni požrtvovalnosti — krepko naprej! —

v Občinski odbor pri Sv. Krištofu bl. Laškega trga je izdal geslo: Smrt vranam! Za vsako ustreljeno mlado vrano plača 10, za staro 20 vin. Navedomno se bode poljedelstvo v tamošnjem kraju vsled tega zelo povzdignilo.

v V mozirski okolici so zmagali pri obč. volitvah klerikalci.

v Od Sv. Jurja ob Ščavnici. (Sovjak). Dne 19. tm. so se vršile pri nas volitve za obč. predstojnika. Izvoljen je prejšnji predstojnik, vrl narodnjak g. Fr. Vuk, za I. svetovaleca S. Domajnko, za II. pa I. Kolbl.

z Šmarsko gasilno društvo je odkupilo in te dni dobilo k dosedanji svoji izborni, a za stranske ceste vendar težki brizgalni, še jedno novo, ki je z vsemi potrebnimi cevmi in drugimi pridatki vred dosti ložja od prejšnje. Vspričo valovitega površja šmarskega okraja je pa ta snemalna brizgalna sesalnica ne le po vsakej vozni stezi prevozna, marveč tudi še prenosna. Dvigniti se jo more z drogovoma razkola ter potem z lahkočo prenesti navkreber, oziroma tje, kamor bi je sicer sploh ne bilo mogoče pripeljati, ali če že, pa le s potratu časa. Delavnemu društvu, posebno pa njegovemu vrlo skrbečemu kapitanu Mihi Skaletu vse priznanje!

v V Šmarji pri Jelšah ustanovljajo slovensko obrtno nadaljevalno šolo s trgovskim tečajem z letno 8 mesečno učno dobo. Učitelj Šumer, ki se je snovanja lotil, našel je pri obrtni kakor trgovski zadrugi ne le najprijaznejši odziv, marveč tudi potrebno gmotno požrtvovalnost. Pripravljalnemu kakor tudi bodočim odborom načeluje vsakokratni trški župan, a z vodstvom šole je poverjen g. Šumer, tudi učitelja Debelak in Ferlinc bodeta vsak po par uric na teden podučevala. Vse bi bilo, samo učilnici še niste zagotovljeni! Vendar pa ni dvoma, da bo šmarski krajni šolski svet, saj je ves pod uplivom g. šolskega ravnatelja Jurkoviča, ravnotako radi volje prepustil 2 razreda v te izobraževalne namene, kakor je odstopil v dekliški šoli jedno sobo katoliškemu izobraževalnemu društvu in mladeniškim takšnim organizacijam v njih namene. (Ta če tudi le izobraževanju posvečena naklonjenost pa ni v skladu z določbo o rabi šolskih poslopij. Pripomba uredništva).

v Iz Rajhenburga. Našega vrlega somišljenika Antona Kuneja, župana v Stolovniku, je zadela bridka usoda. Umrli mu je nepričakovano njegova ljubljena žena Karolina dne 22. grudnia. Z njo ga zapusti ljubezniva tovarišica že prej, predno sta se mogla veseliti obletnice srečnega zakona. Udarec je hud, zato mu izrekamo tudi svoje najgloblje sožalje!

v Iz Podsrede. Nar. Dnevnik kakor Nar. List sta svoječasno poročala, da nas je naš g. Matijče baje nameraval zapustiti in se nekam na Pohorje preseliti. Ta vest je takrat klerikalne slamnike popolnoma potrla. Pri prvi nedeljski pridigi je pa g. Matijče slovesno raz lece povedal, da on sploh na Pohorje ne misli. In res nam je ostal do danes ohranjen. A pred kratkim je zopet v zvezarskih krogih začela krožiti vest, s početka seveda tajno, sedaj bolj javno, da se je g. Matijče definitivno odločil Podsredo zapustiti. — Jezi ga namreč, da še celo njegovi so-

mišljeniki, ne prispevajo povoljno, za slikane, večinoma še dolžne cerkvene šipe. Da, po njegovi lastni izjavi, si je še nekdo drznil opomniti: „Kdo je šipe naročil, pa še jih naj plača“ toraj g. Matijče? Nam se g. Matijče smili, akoravno on vse naprednjake bojkotira in šikanira kjer more. Da bi ga pa njegova garda v tem oziru na cedilu pustila, se pa ni pričakovalo in mu tudi mi ne privoščimo. A nauk je zelo poučljiv in si ga sme z šipami vred na Pohorje vzeti. Sedaj ve, da pri zvezarjih, kakor pri njem samem, ne igra prve vloge vera, temveč denar!

z „Čitalnica“ v Konjicah je imela 21. t. m. svoj redni občni zbor. Obžalovati moramo, da se ga je udeležila komaj polovica članov, zaradi česar seveda nismo mogli pričakovati kdove kakega uspeha. Tajnikov namestnik je podal poročilo o delovanju, iz katerega se je izkazalo, da je odbor premalo deloval. „Čitalnica“ zelo počasi napreduje iz znanega vzroka; naš trg je skoraj že ves potujčen, steber „Čitalnice“ je torej le tisto pičlo število slovenskih uradnikov, ki nam jih naša mačeha-vlada še privošči; na drugi strani je seveda krivo tudi premalo zanimanje za „Čitalnico“. Pri slučajnostih se je sklenilo naročiti se na mesto „Tagespošte“ na „Arbeiterwille“, nadalje se je naročilo 2 reviji, „Slov. Matico“ i. dr. Sklenilo se je tudi prirediti Silvestrov večer in plesni veaček. Pri volitvi je bil izvoljen po vzkliku ves stari odbor z g. dr. Rudolfom na čelu. Želimo, da bi razvil odbor v Novem letu vse svoje moči, da se zopet obnovi v našem potujčenem trgu čilo družabno življenje in naj bi se potrdil, da se tudi naša „Čitalnica“ prenove v duhu časa. Posebno skrb naj bi posvetil dosedaj zanemarjeni knjižnici. Pripomniti moramo še, naj bi vladalo pri občnem zboru malo več discipline. Vse je govorilo vprek, tako da smo se prehitro utrudili in je moralo izostati marsikatero koristno razpravljanje. Na delo, Konjičani, da nam zasije boljša doba!

o Imenovan je c. kr. sanitetni koncipist dr. Rih. Gautner za ordinirajočega zdravnika za slovenjgraško bolnišnico.

o Letni občni zbor štajerske zveze učiteljev za ročna dela se vrši dne 9. jan. 1910 ob pol 10 uri dop. v Gradcu (Ferdinandum).

v Iz Maribora. Slovanska čitalnica v Mariboru priredi na Silvestrov večer v mali dvorani „Nar. doma“ v slovo staremu letu kaj zanimiv večer. Na vsporedu je petje posebno mičnih pesmi, ples in šaljive točke, ki pa so tako stroga tajnost, da jih ne zve niti najbolj čutimna oseba. Za to pa si bomo napasli takrat radovednost. Vstopnina je za nečlane 1 K, za člane prosti vstop. Začetek ob 8. uri zvečer.

v Iz Maribora. Za Družbo sv. C. in M. je nabral „dr. Olescu“ po predstavi Valenske svatbe 12 K. Hvala prisrčna mlademu gospodu, ki ni samo izvrstno igral s svoje vloge, temveč tudi izpolnil svojo narodno dolžnost, kakor pri vsaki priliki!

v Naseli se v Mariboru januarja kot odvetnik klerikalec dr. J. Leskovar, dosedaj vodja Šusteršičeve pisarne v Ljubljani.

v Na deželni kmetijski šoli v Št. Jurju ob juž. železnici se začne redni poduk dne 3. prosinca 1910. Učenci ki so bili že za 1. jan. poklicani, naj se toraj mesto 1. jan. zgledajo 3. dopoldan pri podpisnem ravnateljstvu. Običajni 10 mesečni tečaj je letos radi zamud pri stavbi skrajšan v 8. mesečnega, ter bode trajal od početka prosinca pa do konca meseca avgusta. Temu primerne so tudi stroški za poduk, hrano in stanovanje v zavodu znižani od 280 K na

224 K. Od teh se plača I. obrok, to je 112 K v naprej pred vstopom, drugi pa koncem meseca aprila. To velja za iste, ki vstopijo na lastne stroške kakor tudi za iste, ki imajo kakršno si bodi ustanovo od okrajnih zastopov ali kake druge korporacije. Ravnateljstvo deželne kmetijske šole Št. Jur ob Južni žel.

v Promet z avtomobilom na progi Zg. Poljskava (poštni urad) Maribor (glavna pošta) je dovoljen od namestništva dr. Oskarju Streinitzu v Gradcu.

v Šolske sestre beračijo za svoj — nemški zavod v Trstu denar po — slovenskih klerikalnih listih. To bode menda našim ljudem zadostovalo.

z Štajerske občine proti povišanju deželne doklade na pivo. Dež. posl. Wolfbaner je vložil že nad 500 prošenj iz posameznih občin, da naj dež. zbor ne poviša doklade na pivo. V prošnjah se izvaja, da bi zvišanje doklade ne oškodovalo samo pivovarjev in gostilničarjev, temveč posredno tudi druge obrti in hmeljarje.

v Počitek v trgovinah. Poslanska zbornica je že v sušču sklenila, da morajo pomočniki v trgovinah imeti počitka vsaj 11 ur na dan, kočijaži pa 10 ur. Ta določba pa ne velja za inventuro, ob selitvi in ureditvi trgovine, semanjske dni in v slučajih, ko bi bilo blago v nevarnosti, da se spridi. Gosposka zbornica pa je sprejela dostavek, da ta izjema velja tudi v zdraviliščih v sezoni. Dostavek je zbornica sprejela brez razprave.

o Slovenski obrtniški vajenci v Gradcu. Uradna statistika pravi, da je bilo med 917 obrtniški vajenci, ki so obiskovali lani obrtnonadaljevalno šolo v Gradcu 116 slovenskih fantov. Koliko najboljših mladih moči in talentov nam požre nemški moloh v Gradcu, ker še niso prišli tako daleč kot Srbi na Hrvaškem in Ogrskem, ki so popolnoma organizirali izuk obrtniških vajencev, tako da pridejo ti le k narodnemu mojstru in se nobeden ne izgubi. Tu bode kmalu treba dela!

Kranjske novice.

z „Društvo slov. profesorjev“ ima 28. t. m. v Ljubljani redni občni zbor.

z Povodnji so napravile na Kranjskem ogromno škodo. Bregovi rek in potokov so razrušeni in voda je odnesla velike kose zemlje.

z Konkurz je razglašen o zapuščini g. dr. Iv. M. Hribarja.

z Odborova seja „Slov. Matice“ dne 22. decembra 1909. Predsednik se spomni umrlega častnega člana grofa Harracha. „Matica“ bode izmenjevala komunique o društvenem delovanju s sorodnimi društvi. — Ustanovi se znanstveni odsek. — Knjige za 1909. se začno 27. t. m. razpošiljati. — Razpišejo se častne nagrade za l. 1910. — L. 1910 se izda dr. B. Vošnjakovo delo „Ustava in uprava Ilirije“, dr. M. Potočnikovo „Koroško“ (II. del), prevod Zeyerjevega romana „Jan Marija Plejhar“, „Hrvatsko antologijo“, Letopis, Knezovo in Zabavno knjižnico (z Lahovim romanom „Brambovci“). — Slovenski zemljevid je ves izdelan in ga revidira prof. Pleteršnik.

Primorske novice.

o Zrakoplova brata Rusjan izdelujeta pridno nov zrakoplov, ki bo gotov okoli novega leta. — Motor 15 konjskih sil ostane. Leseni drogi so iz akacijskega, vijak iz črnega afriškega lesa. Zrakoplov bo 1 m širok in 5 m dolg. Tehtal bo menda z motorjem vred 90 kg. Rusjana upata, da se dvigneta takoj kakih 100 m.

LISTEK.

Andrej Gubo „Geschichte der Stadt Cilli.“*)

Sirjemu svetu je bil neznan; le Celjani in Ptujčani so ga poznali, Andreja Guba namreč: V Celju je učil zgodovino; v Ptuj pa je bil gimnazijski ravnatelj. Vendar so ga tudi v teh mestih poznali večidel le po politični njegovih proznosti ali kako je plašč obračal po nemški sapi. Še le v novejšem času so prodrle na dan tudi njegove dušne vrline. Spisal je in na svetlo dal „Zgodovino celjskega mesta“ (Geschichte der Stadt Cilli). Oslavil se je na stare dni s čudnim dušnim plodom, za katerega bobna njegov založnik, katoliški knjigar Moser v Gradcu po vseh časopisih, četudi Gubo silno gori za luteranstvo.

Toda oglejmo si nekoliko to zgodovino. Historik Gubo je vse pobral, kar je kje o Nemcih spisanega našel v Celju; vse je prepisal, brez kritičnega raziskovanja; smelo trdi dognane in nedognane reči; zato je to delo mrgoli hib, neresničnosti in pristranosti.

1. Mož se je spravil na etimologiranje. Obseden je od keltščine. Vse izvaja iz nje. Menda ni nič čital, da celo nemški učenjaki svarijo pred to nesrečno metodo; sklicuje se na starega Seidla, ne zmeneč se za rezultate novega raziskovanja.

Lava, ime vasi in potoka pri Celju mu je keltska beseda in pomeni bojda: „Regen zurück“ (dež nazaj!) Držite se za trebuh! Vsak otrok po Savinjski dolini ve, da je to pristno slovenska domača beseda, ki znači močvirnat kraj poleg potoka ali pa posušeno strugo. Zakaj Gubo ni rajši izvajal te besede od vulkanske lave; saj trdijo Celjani bistroumno, da so bili nekdanj krog Celja sami ognjeniki.

Nemško nazivanje naše Savinje (Sann) je bojda tudi Keltskega pokolenja in pomeni: „kanal“. Tako uči Gubo na str. 5; na strani 57 pa je že pozabil svojo trditev češ, da je Savinja mala Sava, kakor je Murica, (Mürz) pritok Mure na Gornjem Štajerju, mala Mura. In res bi bilo čudovito, da bise keltska beseda ohranila samo pri Nemcih, o katerih že ni bilo sledu, ko so Slovenci že davno zasedli Savinjsko dolino.

Tudi Voglajna in Hudinja sta mu keltski imeni; prvo izvaja iz ovog = langsam (počasi) in lain = voll (polno) drugo pa iz cold = Wald (gošča) na podlagi nemške Kötting. Na strani 58 pa že zopet kaže svoj slab spomin ker pobija prejšnja svoja izvajanja, govoreč, da je cesar Konrad podaril leta 1025 sinu sv. Eme ves svet med potoki Copriunize (Koprivnica) Chodine (Hudinja ali Hodinja) in Oguanje (Voglajno).

Pa Bog nedaj, da bi pošteno starodavno Koprivnico pustil pri miru, imenuje jo Dombah ali celo Tumbach, ker je bojda ob njej stal neki turen. Prosim Vas, ne mislite tukaj na kak „Narrenturn!“

Grad Zalog pri Žalcu ima bojda svoje ime od bavarskega grofa Sallachb. Kje je neki učeni Gubo to neumnost zavohal?

Najsijanejša pa se Gubova temeljitost zrcali, ko tolmači besede znane narodne pesmi, ki so jo peli v času kmetskega upora (l. 1515): „Leukhup, Leukhup, Leukhup, voga gmaina“. Pod

*) Vseled obilnega drugega gradiva je, ta ocena nekoliko zaostala, kar nam naj vlc. g. pisatelj blagohotno oprost.

črto je pristavil, da pomenijo te besede „Leikauflikof. arme Gemeinde. Vsa kemu Slovincu so jasne te besede; vsakdo ve da se glasijo: le vkup, le vkup, le vkup; uboga gmajna, samo gospod profesor o tem nič ne ve, da si je rodod Čeh, da si je dolgo let živel med Slovenci in učil zgodovino slovenske dijakke. Gubo, na kakih lavorikah boš zdaj počival!

Le še en dokaz njegove učenosti. V Celju je bil župnik Kupec (l. 1584); po takratni srednjeveški navadi je polatinil svoje ime v Cupitlanus, to je tem verjetnejše, ker je bil bacca laureus filozofije. Gubo pa imenitno izvaja to ime iz keltščine. Nihče se menda vrača nikoli ni bolj bal, ko bivši ptujski ravnatelj Slovincem. Seve, da mu je tudi Žalec nemška naselbina, saj pravi, da se je za Karola Vel. ponemčila vsa Savinjska dolina. Hvala Bogu, kako smo vendar napredovali! Dandanes je vsa ta krasna dolina čisto slovenska; le otok celjski čaka na poslovenjenje, kar pa je samo vprašanje doglednega časa.

2. Zdaj pa pogledjmo famoznega Guba zgodovinsko resničnost.

Od leta 550—789 nič ne ve gosp. profesor o našem mestu. Ne omeni, da je Odoaker dal vse Latince iz Norika in Panonije poklicati v Italijo, in da so torej v Celju ostali sami Slovenci, ki so spadali, pokristijanivši se, v žalečko župnijo več sto let. Celje, četudi trg, je bilo popolnoma slovensko; šele celjski grofje in duhovniki so začeli nemčiti mesto v 14. stoletju. V tej dolgi dobi pogreva Gubo le povest o celjskem škofu Janezu, ki se je udeležil cerkvenega zbora v Gradu (Oglej); ali ta pravljica je že davno ovržena, ker je dotična listina podtaknjena.

O Primožu Trubarju pravi, da je bil župnik v Škofji Loki; Gubo je geografično učil dovolj dolgo v Celju in bi se lahko prepričal, da ni vse jedno, Škofja Loka in Loka pri Zidanem mostu, kjer je župnikoval Trubar, kakor sam zatrjuje, ali Gubo Trubarja na laž stavi, četudi je grozno zavzet za protestantizem. Opreka tudi Orožnu, seveda brez dokazov, da bi bili zvonove iz porušenega ltrovskega templja v Žalcu spravili v Gotovlje. Tu se je hotel Gubo najbrž postaviti na svoje noge.

Med slavne Celjane v 15. veku šteje tudi Tomaža Brlogarja, učitelja cesarja Maksimilijana I. in poznejšega škofa Kostniškega; Brlogar je bil Slovenec; toda Gubo je drugega mnenja; on misli, da je le to slavno, kar je nemško. Sicer pa še pošteno slovensko ime kviri in pretvarja v Prekokarjal!

3. Vsak čitatelj že lahko iz dose-danjih vrstic razvidi, kako objektivno in resnicoljubno je Gubo spisal svojo zgodovino. Vendar pa se pristranost in neresničnost še bolj kaže v delu naj-novejše dobe. Človek bi mislil, da bode gospod ravnatelj vsaj v tem delu resničen in objektiv; saj piše o sočasnih dogodkih, katere je večinoma sam videl in o njih na svoja ušesa slišal. Ali očitno je njegova tendenca pačiti javno mišljenje in proslaviti „Edelvolk“. Na strani 431 protestuje mestni odbor proti ustanovitvi južnoštajerske hranilnice in Gubo vzdihne težko: „Oh, želje se niso izpolnile!“ Sploh pa vestno zabeleži vse protestne shode, katerih je lepo število; ker Celjani protestirajo zoper vse, kar si Slovenci hočejo narediti.

O škofu Napotniku pravi, da je imeniten literat! Beleži natančno in z veseljem, kedaj je „Südmarka“ zborovala v Celju in da so počastili to zborovanje Derschatta in Steinwender; to

veselje pa so Celjanom skalili bojda Slovenci z ustanovitvijo „Sokola“ in pristavlja hinavsko, da se je zahvaliti modrosti mestnega sveta, da ni prišlo do „surovih ekscesov“. Pri vsaki veselici je „deutsche Fröhlichkeit und Urmütlichkeit“, „echt deutsches Wesen“; bržčas misli Gubo na pobijanje oken in pretepanje Slovincem; v Celju je „der deutsche Charakter“, „Cilli ist die feste Burg des Deutschtums“ (recte der Deutschtümler ali nemškutarjev) „und das Herz des steierischen Unterlandes“. (Oje, kako dolgo še bode neki bilo!)

Na strani 441. je Gubo jako neljubo, da se Slovenci probujajo v okolici in v mestu. V kazini so zborovali, navzoč je bil tudi sedanji minister grof Stürgkh, o katerem govore časniki, da postane ministerski predsednik. Sklenili so, da se bodo krepko branili Slovincem; torej tudi Stürgkh.

Na strani 443. protestira mestni odbor zoper slovensko gimnazijo; na strani 446. polaga meščanom na srce okrožnega sodišča predsednik Gertscher tele pomenljive besede: „Meščanstvo ne sme biti ekspanzivno; ne sme segati čez sosedove meje; naj lepo ostane v svoji hiši; zvesto naj bode državi“. Tu je Gubo nehote pošten poročevalec. Ali te zlate besede niso nič zalegle, kakor kažejo naslednji dogodki in Bismarckplatz, Sedanfeier, frankfurtarice, Wacht am Rhein itd.

Na strani, kjer govori o slovenski gimnaziji, se blesti slika „Deutsches Studentenheim“. To je dosti prozorno, da se hoče Gubo norčevati iz Slovincem.

Na strani 451. pa vpokojeni ravnatelj vedoma laže in pristransko zavija resnico. Omenja namreč slavnost blagoslovljenja zastave pevskega društva dne 14. in 15. avgusta 1898. in pripomni, „da je mestna uprava storila svojo dolžnost“; vsakdo pa se še spominja, kako je podšuntana mestna družhal tulila in napadala Slovence. Gubo takoj potem z veseljem zabeleži, da so nemški razgrajči bili oproščeni pri sodišču.

Zdaj hočemo nekaj Gubove kronike preložiti, v oklepe pa postaviti resnico. „Celjani so se zopet razburili, ko so prišli dne 9. in 10. avg. 1899 češki dijak in Sokoli iz Prage. Mestni urad se je obrnil do magistrata v Celoven s prošnjo, naj mu pošlje redarjev na pomoč. Slovenska trobojnica se je uradno snela z „Narodnega doma“; prepovedalo se je nositi narodne znake. Vojaška asistenca je vodila Čeha s kolodvora v „Narodni dom“. (Ni res: Čehi so šli sami po Grabnu, karolinski in gledališki ulici). Popoldne so naredili izlet na stari grad. Pri povratku je prišlo do praske v mestnem vrtu z Nemci. (To se pravi: mirno vračajoče Slovence so napadli Nemci po tolovajsko; pa ne v mestnem vrtu, temveč na Jožefovem trgu, ob kateri priliki je sedanji deželni poslanec Negri opljuval Srnečevo gospodično.) Po noči je bil nek Nemec obstreljen od slovenskega učitelja (streljal je v silobranu, ker so ga Nemci napadli); ravno tako se je pripetilo nekemu delavcu (delavec je bil Slovenec, in streljal je nanj Nemec Beck, ki jo je potem od strahu potegnil v Afriko). Nemci so hoteli vsled tega „Narodni dom“ naskočiti (Neumnost!); pomiril jih je grof Attems in načelnik Fürstbauer z obljubo, da se bodo Čehi odpeljali po noči. (Ni res; Čehi niso nikomur nič obljubili, temveč sploh niso hoteli oditi.) Ostali so pa, ker so zamudili vlak. (Ni res.) Drugi dan je sprevedilo Čeha redarstvo na kolodvor. (Ni res; Slo-

venci so jih spremljali.) Slovenci so se zbrali v „Skalni kleti“, da bi nadaljevali svojo slavnost (to je laž. Gubo samo to porogljivo pripomni). Zvečer so se meščanje sprehajali po mestnih ulicah in cestah, pevajoč nacionalne pesmi. (Tulili so „Wacht am Rein“ in s psovanjem hoteli Slovence provocirati.) Pred hišo Sernečevo je policija ekcesu konec naredila (ko je bila mestna družhal pobila okna na opatiji, „Nar. domu“ in slov. gimnaziji pod zaščito redarjev).

Te neresnice, to roganje in zavijanje je Gubo gotovo smehljaje pisal; češ h krivicam, ki so se godile Slovincem, še hočem drugo pridjati; svet naj izve, kako zgago Slovenci delajo Nemcem, kako surovo napadajo ta „Edel- und Kulturvolk“.

Gubo končuje „Zgodovino celjskega mesta“ z letošnjim obiskom pijanih nemških študentov in omeni, da se je ta burševski shod izvršil sijajno. Mi smo gledali, kako so sijajno v telegah vozili pijane študente, kakor mesar prasce; videli smo še mnogo drugih prizorov, kakoršnih bi noben naš kmečki fant ne bil zmožen.

O lanskim septemberskim izbruhom celjske fakinaže, ki je pobijala okna in tvrdkine table po tolovajsko, pa molči kakor grob. Znabiti ga je le vendar sram sklepati „Zgodovino celjskega mesta“ s takimi kulturnimi čini.

Mi bi se ne zmenili za Gubovo skrupulacijo; ali hoteli smo zopet pokazati, na kak način in s kakim orožjem se Nemci bojujejo zoper nas. Poslužujejo se celo znanosti, zgodovine v svoje strankarske namene. Zgodovina jim mora služiti kot dekla za vse. Če nas hoté grditi pred svetom, poslužujejo se zgodovine; če hočejo zatreti našo minolost, zgrabijo zgodovino; lažejo, obrekujejo, smešijo, zavijajo resnico in pačijo dogodke. Pljuvajo po nas ne le na ulicah, temveč tudi po knjigah. Kakor volkovi in dihurji se zaganjajo v nas, z Südmarko, Schulvereinom, Rosseggerjevo ustanovo, vse laja, tuli in sika okrog naše domovine. 1400 let imamo tu že svoj dom. Noben vrag ga nam ne vzame, ako smo edini in zavedni in storimo svojo dolžnost.

Ne oziraje se na Čeha, pogledjmo v Dalmacijo. Še ni davno, da so bila dalmatinska mesta italijanska; a zdaj so skoraj izginili Lahi; zdaj gospodarijo Slovani ondi, kjer se je prej šopirila laška kultura. Sr.

Kako žive rumunski kmetje?

Kakor izvaja dr. Rakovski v dunajski „Arbeiter-Zeitung“, je osredotočenje bogastva na Rumunskem tako silno napredovalo, kakor v drugih najbolj razvitih državah. Od 250 tisoč polnoletnih oseb, katere so od leta 1900—1903 umrle in zapustile 333 milijonov premoženja, jih je 42 zapustilo 123 milijonov! Naspram tem bogatašem živi 6 milijonov kmetov v brezprimerni telesni in duševni bedi. Na Rumunskem še stanuje sedaj 42.732 rodbin v priprostih jamah (kakor na Hrvaškem tuintam cigani). Od 1 milijona stotisoč kmečkih hiš jih je samo 74 tisoč iz opeke ali kamenja. Večji del hiš ima samo jedno sobo, pravzaprav samo en veliki prostor za ljudi in živino. Ena rodbina sme na dan porabiti samo za 30 do 40 vinarjev živeža, obleke, kurila itd. Jasno je, da vsled tega kmet, ki je pravzaprav da Rumunskem le najemnik in delavec veleposestnika, ne pozna niti mesa niti mleka. Pašnikov ali travnikov kmetje nimajo temveč si

jih morajo vzeti v najem od veleposestnika za drag denar. Odtod pride, da nimajo goveje živine, — V okraju Vlaske je došlo na 2.706 prebivalcev komaj 3 krave! Glavna hrana rumunskega kmeta je koruza. Neprimerno veliko uživanje koruze pa vodi do razširjevanja strašne bolezni, pellagre, katere je bilo l. 1899 21.822 slučajev, l. 1904 pa že 43.687. Od ostalih bolezni je najbolj razširjena sifilis in malarija. Grozno umirajo tudi otroci: od sto otrok jih umrje 48 pred dovršenim 7 letom. Degeneracija prebivalstva se zlasti kaže pri naborih. Ako uračunamo mestno prebivalstvo, ume komaj 15 od sto prebivalcev čitati in pisati. Dasi šteje Rumunjska 7 milijonov prebivalcev, ima komaj 4 tisoč ljudskih šol, a še te obiskujejo kmečki otroci komaj lali 2 leti.

Rumunjsko kmečko prebivalstvo, živeč tako v največji bedi in neznajstvu si ne ve drugače pomagati proti obsovaženemu jarmu ko s krvavimi nastanki. Taki ustanki se istotako redno ponavljajo kakor glad. Največji je bil oni od l. 1907. Začel se je na Moldavskem kot gibanje proti židovskim najemnikom. V tej stopnji so ga javno podpirali liberalci in nacionalisti, ki so se že poprej javno in tajno borili proti židom. Kasneje pa se je razvil iz njega pravcati kmečki punt. Dasiravno so bili kmetje oboroženi samo s palicami in vilami ter so se povsod umikali pred oboroženo silo, je vendar vlada naredila med njimi grozno pretilvanje krvi. Gotovo je, da je bilo ubitih 12—15 tisoč ljudi. Mnoge vasi so vojaki popolnoma uničili in usmrtili vse, kar jim je došlo živega pod roko. Ubijalo se je brez vsake sodbe in Rumunija si je takrat pridobila rekord celo nad Rusko. Nemško časopisje je o stvari previdno molčalo — saj je rumunski vladar nemškega pokoljenja!

Dopisi.

o Slovensko gledališče v Mariboru. „Valenska svatba“, igrokaz v 4 dejanjih. Spisala L. Ganghofer in M. Brociner, poslovenil Fr. Svoboda. Pred ne kaj posebnim obiskom, ako se oziramo na „Lepo Lido“ in „Snegulčico“, se je uprizorila 19. grudnia t. l. „Valenska svatba“, ta žaloigra iz rumunskega življenja, polna toplih mest in pretresljivih prizorov. Ta žaloigra je ena izmed onih predstav „Dramatičnega društva“, ki je dosegla velik, naravnost očarujoč moralen uspeh, žal, da ne tako gmoten. Ulogo Sande, ciganke, v katere prsih je bilo ponosno srce, ki je hlepelo po bleisku in si želelo dvignuti se iz blata revščine in preziranja, je bila v tako izbornih rokah, da bi bolje ne mogla biti. Vse je bilo tako živo, tako pristno, tako naravno, da si je pridobila srca gledalcev v prvem hipu. Kakor je žela lepa Sanda priznanje občinstva za svoj ponosni in blesteči pojav, tako je Pia osvojila njih srca s svojo mičnostjo in toploto. Manjše ženske vloge, kakor Lidija, s svojim elegantnim in koketnim nastopom, ciganka Paraskica, Notárova gospodinja in Loe, soproga bivšega ministra, so bile dobre, v rokah nam že znanih dobrih moči, le Paraskica, ki je bila v nastopu in kretnji kaj dobra, je govorila pretiho. Tudi Adeli, soprogi Fortunata, se je videlo, da se je trudila vglobiti se v vlogo, kar se ji je tudi dokaj dobro posrečilo, le preveč je deklamovala.

Kar se tiče moških ulog, so bile v izbornih rokah. Jonel, sin Demetra Fortunata, veleposestnika v Banestih, se je vživel v svojo vlogo v pravem pomenu besede in jo doigral, kakor si je vsakdo mislil, da mora biti izvedena. Čuku, državni pravdnik, prijatelj in znanec Jonelovega očeta, je bil, ki je dajal s svojim realizmom in prikrilo satiro hladila Jonelu v njegovih politih. Čuku, za katerim imenom se je skrivala ona oseba, ki je slovenskemu odru v Mariboru dala že pri tolikih prilikah najboljše uspehe, je tudi sedaj bil nenadomestljiv. Godec, cigan Barbu, v čegar rokah je bila režija igre, je

pa itak že preveč znan, da bi ga hvalil. Le to naj omenim, da so se pač stiskala srca nehote, ko je šel od svoje hčere z drhtečim, plakajočim glasom. Cigan Barbu je plakal in plakale so tudi njegove gosli, ker mu je vzel in poročil ljubljeno hčer oni, ki je nekoč njegovo ženo dal bičati do krvi, ker mu je bila zvesta. — Aristide Notara, veleposestnik v Valenih, srečen ženin krasne Sande, sicer kot stavec ni mogel drugače igrati, a nekoliko glasnejši in v kretnji svobodnejši bi že lahko bil. Olesku, izdajatelj „Bombe“, ta naš ljubimec-komik, poznan iz že večih predstav, je rešil prav dobro svojo vlogo, in kot žurnalista je bil, rekel bi, izvršten. Le bolje naj bi pazil, kedaj mu je nastopiti, da bi prihranil drugim mučne trenutke. To docela blagohotno! Moruzzi, policijski komisar, vključ s svojimi majhni ulogi, ni nastopal, kakor se nastopa v „višjih krogih“. Glasen je bil, glasen, a to tudi ne zadostuje, kajti okornost pokvari prvo. Druge manjše vloge, kakor Nizetti, Remus Aldeanu, prefekt, Mihai Bogdan, Moric Grünspacht, bankir in druge so bile dobre, le v skupnih nastopih se je kazala nekaka negotovost in premalo elastičnost. O Nizettiju, poslaniku, ki je igral drugače kaj dobro, naj omenim, da se je potrudil se vživeti v vlogo, a poznalo se je vendarle, da ni bila po njegovem. Če se spomnim na njegovega izbornega grobokopa v „Mlinar in njegova hči“, potem bi niti ne verjel, da je to ena in ista oseba. Isto bi dejal o Fortunatu, očetu Jonelovem. Bilo je dobro, a v drugi, njemu primerni vlogi bi bil morebiti nenadomestljiv. Alekse in Janku, komornika, sta bila premalo pazljiva in je Janku v tretjem dejanju celo pozabil nastopiti, kar morda nikdo ni opazil. Svobodnjak Dragoš, tudi nam znana, dobra moč, je bil takrat v svojem elementu.

V celoti se je prvo dejanje igralo nekako pretiho in občinstvo se je dolgočasilo. Drugo dejanje pa je vzbujalo že pozornost in napetost je rastla do četrtega dejanja, kjer je priklopila do vrhunca. Zakaj to dejanje se je igralo najkrasnejše in zagovori branitelja so bili taki izborni kopirani, da je občinstvo nehote pozabilo, da je v gledališču. Pred njim je bila le sodna porotna dvorana z vso tragedijo in grozo. Le to je bilo nekako čudno, da se je cel sodni dvor in vsi poslušalci ustrašili spuntanih kmetov, ki so privrščeli v dvorano v velikem številu — treh. Začela se je predstava ob osmi uri in končala ob enajsti in četrt. Če pomislimo, da se je pred kratkim v Gradcu igrala ta igra in je trajala od pol 8. do pol 12., potem pač se mora reči, da je tehnično osobe delalo dobro in praktično. Naš oder in oder mestnega gledališča graškega je pa gotovo precejšen razloček. Iz radovednosti sta posetila predstavo dva Nemca in se izrazila, da niti v Gradcu niso predstavljali te igre tako dobro in živo, kakor tu. Čudila sta se, da slovenski diletantje, vsaj pri tej igri, nadkriljujejo igralce po poklicu. Lepo priznanje! — In naši diletantje bodo 9. prosinca 1909 pri kaj zanimivi burki „Veleturist“ pokazali isto. Samo občinstva sme priti pač malo več, kot tokrat. — ki.

Iz Rogaške Slatine. Naši Nemci imajo kaj čudna ušesa. Poleti, v času kopališke sezone, ne razumejo prav nič slovenski. To ti je pri nas kakor v rajhu. Kakor hitro pa gostje zapuste Slatino, se jim že začenjajo ušesa prelevljati tako, da do zime popolno razumejo in znajo govoriti slovensko. Zato pa je sedaj ta čas najlepši, da se jim, nekaterim v pouk, drugim pa v kratek čas, katera pove. Pred nekaj tedni smo čitali v „Nar. Listu“, da je imel hotel „Erzherzog Johann“ letos prebitka, pardon primanjkljaja 1000 K. Tu je samo majhna pomota v eni ničli. Ne 1000 K ampak 10.000 K je premalo zaslužil. Seveda davkoplačevalce to nič ne boli. Saj pri odmeri davka ne stoji, da gre nekaj tudi za naše kopališče. Hm, zakaj pa bi mi gospodje na Slatini ne živeli dobro?

Še celo mesar v hotelu Erz. Johann, ki se ne šteje med one na gornji polici je našel svoj račun. Zaklal je okoli 70 telet, koje meso je bilo za — nas, kože pa si je, kakor pravijo ljudje, sam pridržal ter jih kot svojo lastnino prodal. Bog ve, ali gospod ravnatelj misli, da so kože za nič ali kaj? Ali ni to slabo gospodarstvo? No

pa ni čudno. Pregovor pravi: »sit volk lahko iz gozda gleda«. Mesar je pa potemtakem vtaknil v žep lep skupiček 350 K. Ni res gospod ravnatelj: vsi naj živijo! O pa naš gospod ravnatelj se ne razume samo v gospodarskem oziru imenitno, ampak ima tudi plemenito srce z ozirom na rodbinsko srečo svojih podložnikov. Toraj poslušajte, če ni res: V hiši rdečega križa sta nastavljena mož in žena kot hišnika, ki sta živela 19 let v najlepšem zakonskem sporazumljenju. Hišnik je prišel v veliki sezoni po mnogih zunanjih opravkih čestokrat v kopalnico »Kaiserbad«, kjer je. kakor povsod z vsakim prijazno občeval. Nekega večera je sedel pri kopalnici na klopi z neko uslužbenko v pogovore zatopljen. To je videla znana terciarka in sluteč kaj nepoštenega, je naznanila to takoj gospodu ravnatelju. A ta ni imel nujnejšega opravka, kakor da je poslal ednega deželnih uradnikov k neki znani gospej z nalogo, da naj vpraša ženo dotičnega hišnika, ali ve za razmerje med svojim možem in dotično osebo. Pa vrla žena se za te ravnateljeve, oprostite babje kvante ni zmenila, ampak se prilično tako izrazila, da bi naj g. ravn. raje pred svojim pragom pometal. S tem pa stvar še dolgo ni bila končana. G. ravnatelj je vrgel prvi kamen v mirno življenje teh zakonskih. Žena o tem možu ni zinila. Ta pa je vse po ovinkih izvedel in sedaj je bil ogenj v strehi. Jeza se je obrnila proti ženi. Predbacival ji je nepoštenost in bogsi-gavedi kaj, celo tako daleč se je spozabil, da jo je pretepal. Miru ni več. Tako g. ravnatelj naj sedaj premišljuje, kedo je kriv, ali misli, da je še vedno policijski komisar kot nekaj v Mariboru. Kaj ga brigajo tuje rodbine? — Poglavje o kisli vodi. G. ravnatelj je sklenil z trgovcem Aplom v Gradcu pogodbo, vsled katere ta sam zalaga vso Štajersko z Rogaško slatino. Kaj je s tem dosegel? 1. voda se Aplu po ceni, skoro brez dobička izroča, on ima dobička 2 h pri slatenšku, 2. pa je odvzel s tem ves zaslužek raznim posestnikom, ki so prej tukaj za gotove novce dobro plačevali vodo, ter jo potem po svetu razvažali. Toraj koga masti voda? Takozvane grosiste in pa g. ravnatelja, če se ne motimo, ker ima on od nje gotove odstotke. Čemu pa to, mi ne vemo, kajti on dobi itak krasno letno plačo 16.000 K in čez poletno sezono nagrade 2000 K. E, si bode kedo mislil: to kopališče mora deželi lepe denarce nesti. O, da, celih 050/0. Ko se je predlani iskalo več vode, je dežela za to dovolila 25.000 K. Koliko je pa to delo požrlo, naj se gospodje poslanci malo pobrigajo. Sploh pa naj vendar enkrat zahtevajo natančen račun. Kot strokovnjak je pri tem delu fungiral sam g. ravnatelj. Domišljal si je menda, da je kakšen inženir, kakor je tudi vsakega monterja skoro predstavljaj za inženirja. Ni res g. ravnatelj, da ste imeli inženirja g. Tera? — G. ravnatelj, to pa je vendar tudi nesramno od ljudi, kaj si vse ne upajo govoriti. Pravijo, da kdor na Slatini maže, tisti dobro vozi. Nekaterim je pa maža pošla in sedaj ne morejo več voziti. Grda nehvaležnost to, kaj ne? Grdo je pa od nekega uda deželnega odbora, da se je izrazil, da baže Rog. Slatina ni preskrbovališče za osirotele obrtnike in trgovce. Mi ga pa vprašamo, ali je dež. odbor preskrbovališče za falirane veleindustrijalce?

Iz Št. Jurja ob juž. žel. Moška podr. družbe Sv. Cirila in Metoda je imela v nedeljo svoj letni občni zbor pri g. R. Dobovišku. Vključ slabemu vremenu je bilo zborovanje od vseh slojev prav dobro obiskano. Posebno veliko je bilo okoličanov. Vendar smo pogrešali marsikoga; gotovi ljudje še pač vedno mislijo, da so poklicani za boljše; pustijo skrb in trud manjim, sami pa blestijo vedno s svojo odsotnostjo. Drugič si jih pogledamo pač malo bližje! Izredno dobro je bila zastopana vrla trška mladež. Tako je prav! Le vselej in povsod kažite, da greste na dan — da je bodočnost vaša! Gostje pa so prihiteli iz Celja, Grobelnega in Dramelj. Med obiskovalci smo zapazili čestitega starosta g. Kavčič-a z obitelji, ki še zmira prvači s svojo zavednostjo in požrtvovalnostjo, da-si že daleko na »zimi«. In nehote si vzdihnili: »Dal Bog obilo enakih, mnogaja leta!«

Načelnik g. Čulek pristrčno pozdravi navzoče, ter poda poročilo o delovanju glavne družbe v Ljubljani,

tajnik g. Kveder o podružnici, blag. g. Recelj pa o njenem gmotnem stanju. Posebej še omenja, da nosijo nabiralniki največ, ter prosi, da se jih vsi skupaj še naprej pridno poslužijo. Vsem poročilom so poslušalci pazno sledili ter vzeli s pritrditvijo na znanje.

Temu je sledilo zanimivo poučno podavanje pot. učit. g. Prekoršeka. S podavateljem smo v duhu prepotovali dolgih poldrug tisoč let bridkostij in krutega zatiranja Slovencev od krvoločnih sovragov, po večini Germanov. Kar nam ni razbil oholi Nemec, podrl in uničil je domačin v svoji blazni verski nestrpnosti. Veliki Trimož Trubarjev duh, ki je položil temelj naši knjižni in kulturi, je gledal v pozneji dobi na ljubljanskem trgu žareče grmade svojega dela in trpljenja. Ogenj je sicer uničil marsikatero njegovo knjigo, a duha njegovega ni mogel.

Narod se je začel učiti, misliti, spoznavati resnico od laži — napredoval je vidno. Vzbudil je voditelje — ki so mu kazali pot do svobode misli in dela. Po slovenskih livadah so zapeli domači slavčki. — Nastopila je francoska doba, vzbudila Ilirce, Vodnika, Gaja itd. Po slov. taborih pa so vrli rodoljubi, dr. Bleiweis, dr. Zarnik, dr. Kočvar in dr. navduševali svoj narod za ljubezen in svobodo lastne grude, obetajoč jim s tem boljšo bodočnost. Narod se silil naprej, a vlada z sovragi ga je pritiskala k tlom — in pritiska ga še dandanes. Vključ temu pa stojimo čvrsto, kakor nikdar. Vsi nasprotni viharji in boji nas ne premagajo, ako bomo budni, ako se bomo zavedali svojih svetih pravic, branili svojo lastno pot do ljubljene zemlje domače, ki je prepojena z vročo krvjo naših hrabrih pradedov. Pobili nas niso spečih, ne bodo nas bedech! Iskra vročega rodoin domoljubja naj sledi vsem našim stopinjam, naj spremlja povsod naše delo naprej — do svobode na svobodni zemlji!

Burni živijo-klici in ploskanje je sledilo uro trajajočemu govoru. Načelnik se mu prav toplo zahvali, vabeč ga še na večkratni obisk. Nabiranje članarine in igre so prinesle družbi zopet lepo vsoto. Ker je bila v vseh nasvetih izražena želja za stari odbor, se je isti soglasno potrdil. Istotako soglasno sta voljena gg. Urleb in Čulek zastopnikom pri glavni družbi, ki slavi prihodnje leto svojo 25 letnico v Ljubljani. Pri prosti zabavi nas je pevski zbor razveseljeval s svojimi mičnimi narodnimi in umetnimi melodijami. In tako smo preživeli v Št. Jurju zopet lep večer, poln nekaljene radosti in probujenega, pristno slov. življa. Zato z veseljem kličemo: krepko in živahno naprej, — Vi mladi — bodočnost je Vaša in — naša!

Deček se ponuja v uk

kovaškemu mojstru.

Ponudbe sprejme uredništvo tega lista.

629—3

Za

božične praznike
in
novo leto

priporočam cenjenemu občinstvu iz Celja in okolice jamčeno pristni **domači konjak**, kakor tudi **slivovko**, **brinjevec** in **vinsko žganje** v steklenicah, vse iz žganjarne gosp. Roberta Diehl v Celju.

Imam tudi vedno v zalogi najfinejše vrste **čaja** in **Jamaika ruma**.

Franja Langerholz, Celje
Graška ulica št. 43 (Stadt Graz).

Viktor Bevc

slikar in pleskar v Celju

Savinska ulica števil. 4

prevzame vsa v svojo stroko spadajoča dela in jih izvršuje solidno in po zmernih cenah

Sprejemem takoj več pomočnikov.

Razširjajte „Nar. Dnevnik“.

R. Diehl

žganjarna, Celje

priporoča svojo veliko zalogo doma žgane slivovke, tropinovca brinovca, vinskega žganja in domačega konjaka.

25 2-94

Karol Vanič, Celje

„Narodni dom“

== priporoča ==

Moderno jesensko in zimsko sukno. Najnovejše flanele in barhente. — Preproge, zavese, garniture in odeje

Neprekosljivo v ceni in kakovosti.

12 52-49

Ne pozabite

si ogledati pri

Ivanu Ravnikar, Celje

popolnoma svežo zalogo rozin, cveb, grozdicev, pignol, datelnov, bosanskih sliv, marelic, mandelnov, pistacij, lešnikov, orehov, orančni cedri, peciva za čaj, ruma, zdravilnega konjaka, slivovke, kranjskega brinjevca ter vseh vrst likerjev, čaja, kakor sploh vseh vrst južnega sadja in delikates. — Šampanjca, zdravilna vina, božičnih okraskov itd.

VINKO KUKOVEC

stavbni podjetnik, koncesionirani tesarski mojster, lastnik parne žage in trgovina z lesom na Lavi pri Celju,

se priporoča za prevzete vse v stavbo stroko spadajočih, posebej zlasti tesarskih del. Nakupuje stavbni les po primernih cenah in proti gotovemu plačilu.

14 52-51

Južnoštajerska hranilnica v Celju

v Narodnem domu.

Sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po **4 odstotke** ter pripisuje obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek plačuje hranilnica sama ter ga ne odteguje vlagateljem. Za varnost vlog jamčijo okraji: Šoštanj, Sevnica, Šmarje, Gornji Grad in Vrnsko in rezervna zaklada, katera znašata vže nad 280.000 K. Ker nima namena iskati dobička, zato razdeli znatne svote v obče koristne in dobrodelne namene za gori navedene okraje.

Dosedaj je dovolila za dijaške ustanove **30.000 kron**, za vodovodne naprave 10.000 K, za napravo potov 1500 K, različnim učnim zavodom in za ustanovitev slovenske obrtne strokovne šole 2.400 K, za podporo različnim požarnim brambam in v kmetijsko gospodarske namene nad 2.000 K, skupno tedaj nad 45.000 K. Sprejema tudi hranilne knjižice drugih posebno neslovenskih denarnih zavodov in jih obrestuje, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Slovinci, poslužujte se Južnotajerske hranilnice pri nalaganju svojega denarja ali kadar nalagate denar za mladoletne, ali varovance in zahtevajte pri sodiščih, da se naloži denar za mladoletne oziroma za varovance izključno le v južnotajersko hranilnico

56 52-48

POSOJILNICA V CELJU

Telefon števil. 22.

v lastni hiši „Narodni dom“.

Telefon števil. 22.

POSOJILNICA V CELJU, ki je bila leta 1881 z neomejeno zavezo ustanovljena, šteje sedaj nad 4200 zadrušnikov, kateri imajo vsega nad 88.000 kron vplačanih deležev.

POSOJILNICA uraduje vsak dan od 9. ure do 12. ure dopoldne razun nedelje in praznikov.

== Poštne hranilnice ček. št. 9579 ==

Nad 6 milijonov kron hranilnih vlog

HRANILNE VLOGE sprejema od vsakega, ako tudi ni član zadruga ter jih obrestuje po $4\frac{1}{2}\%$. — Sprejema vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje prenehalo. Posojilnica plačuje rentni davek sama, ne da bi ga odtegnila vlagateljem. Posojila daje na osebni ali hipotekarni kredit proti 6% , $5\frac{1}{2}\%$ in 5% obrestovanju.

Nad 340.000 kron rezervn. zaklada

54 52-48

Preklic. Zastonj v Celje!

Na poziv celjskega trg. gremija sem primoran vstaviti povrnitev vožnje in bodem začasno, dokler ne bo pritožba pri višjih oblastih rešena, dajal potrdila čez plačane zneske ali pa iste zneske daroval za dr. sv. Cirila in Metoda.

R. Stermecki
narodni trgovec, Celje

Kupujte narodni kolek!

Za božični nakup

južnega sadja itd. se najbolje priporoča trdka

A. KOLENC v Celju,
„Narodni dom“ in Graška cesta.

Orehe

kupi vsako množico

A. KOLENC v Celju.

Učenec

se sprejme takoj pri

A. KOLENCU v Celju.

Božična in novoletna darila

v ljudno
priporoča

Rafael Salmič

trgovina z urami in zlatnino v
„Narodnem domu“ v Celju.

Velika izber **novosti**, zlatih in srebrnih verižic, priveskov, dolgih zaponk, zapestnic, uhanov, prstanov, gospodskih in damskih ur, nastavkov, jedilnih sprav, predmetov v novem srebru, optičnih predmetov i. t. d. **Naročite cenike.** Postrežba točna in solidna.

Darujte za Nar. sklad!

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje za doživetje in smrt z manjšajočimi se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi

Rezervni fondi: 44.437.036 01 K. Izplačane odškodnine in kapitalije 98.323.486 35 K. — Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo. — Vsa pojasnila daje: Generalni zastop v Ljubljani, čigar pisarne so v lastnej bančni hiši v Gosposki ulici števil. 12.

261 32-28

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. — Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in občnkoristne namene.

Razširjajte napredna časopisa „Nar. Dnevnik“ in Nar. List“.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Delniška glavica kron 3.000.000.

Podružnico v Spljetu.

Stritarjeve ulice števil. 2.

Podružnica v Celovcu.

Rezervni fond kron 300.000.

Podružnica v Trstu.

sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje vseh vrst po dnevnem kurzu.

Poštna hran. račun št. 54.366.

Telefon št. 48.

„LASTNI DOM“

Pisarna je v Celju,
Rotovške ulice št. 12

Urađuje se vsak dan razun nedelj in praznikov od 8.—12. ure
*** dopoldne. ***

Najboljša prilika za sigurno štedenje je plodonosno nalaganje gotovine pri denarnih zavodih, ki nudijo najugodnejše pogoje.

registrovana kreditna in stavbena zadruga z omejeno zavezo v Gaberju pri Celju

sprejema hranilne vloge od vsakega, je član zadruga ali ne, na tekoči račun ali na hranilne (vložne) knjižice in jih obrestuje letno po

pet od sto (5%)

Hranilne knjižice drugih denarnih zavodov sprejema kot gotov. denar, ne da bi se obrestovanje prenehalo. — Rentni davek plačuje zadruga in ga ne odteguje vlagatelj, tako da dobijo na leto celih **5 K** od naloženih 100 K. — Posojila daje proti 6% obrestovanju na osebni kredit, proti zastavljenju vrednotic, dragocenosti ali nepremičnin na menice ali dolžna pisma. — Odplačuje se na račun glavnic in obresti v mesečnih ali v posebej dogovorjenih četrt — oziroma polletnih obrokih. ****

Edino narodno kamnoseško podjetje v Celju.

Prva južnoštajerska kamnoseška

industrijska družba.

Brzjavlj.: „Kamnoseška industrijska družba Celje“.

Stavbena in umetna kamnoseška obrt s strojnim obratom. ***

Izvrševanje vseh stavbenih del: kakor stopnic, fasad, podbojev, pomolov, nastavkov itd. iz različnih kamenov in cementsa. ***

Specijalna delavnica in podobarski atelje za umetna cerkvena dela kakor: altarjev, obhajilnih miz, prižnic, kropilnih in krstnih kamnov itd. ***

Brušenje, puliranje in strganje kamena s stroji.

Mnogoštevilna zaloga nagrobnih spomenikov iz različnih marmornih vrst granitov in sijenitov po raznovrstnih narisih in nizkih cenah.

Naprava zidanih ali betoniranih rodbinskih grobišč (rakev). ***

Tlakovanje cerkva, dvoran in hodnikov s šamotnim ali cementnim tlakom. ***

Izdelovanje pohištvenih plošč iz različnih najbolj idočih marmornih vrst v vseh oblikah. Popravljanje spomenikov, ude: *** laganje napisov v iste. ***

o **Občina Anhovo**, ki na slovenske dopise glavarstvu nemški odgovarja, je pristno klerikalno gnezdo.

o **Radi slabega vremena**, ki ovira zimski šport, ne pridejo za to namenjeni vlaki 111 in 112 dne 25. in 26. decembra v promet.

o **Povodenj na Primorskem**. Iz cele dežele, posebno pa iz Soške in Vipavske doline se javlja o veliki škodi, ki jo je voda napravila na travnikih, njivah in drugod. Reke in hudourniki so izstopili iz svojih strug. Planinska hči Soča je odtrgala celo eden slop pri mostu, čez katerega vodi drž. cesta v Zagrad. Promet je za nekoliko dni ustavljen. O človeških žrtvah ali izgubah na živini se še ni nič slišalo.

o **Kapitani bodo stavkali**. Dne 26. nov. so kapitani paroplovne družbe „Dalmatia“ predložili vodstvu spomenico, s katero zahtevajo izboljšanja za se. Ker pa na svoje pismo niso dobili odgovora, so po „zvezi kapitanov“ javili „društvu delodajalcev“, da bodo 29. decembra zapustili službo, ako ne bodo uslišani.

o **Krasne varnostne razmere** morajo vladati v Trstu. Ko je v nedeljo zjutraj Slovenec Anton Krpan šel iz neke kavarne, ga je brez povoda napadla neka laška družba, med katero je bil tudi tržaški mestni svetovalec in deželni poslanec Carlo Banelli.

o **Umrl je v Trstu** večletni magistratni ravnatelj dr. Giovanni Artico v 58. letu starosti. Ko je lani spravi sina v državno službo, je dejal: „Priporočil sem sinu, naj se uči tudi slovenski jezik. Brez tega se v Trstu ne da več naprejš!“

o **Prva italijanska propoved pri frančiškanih v Pazinu**. Dne 7. in 8. t. m. so praznovali pazinski frančiškani 700letnico obstanka frančiškanskega reda. In ravno ob tej svečani priliki se je zgodilo nekaj, kar se ni zgodilo še nikdar poprej. Prvikrat se je vršila po blagoslovu v frančiškanski cerkvi oficijozna propoved v italijanskem jeziku. Propovedal je katehet italijanske gimnazije oba dneva. Govori se, da je tako ukrenil pater gvardijan. Ali pa niso morda delovali kaki drugi vplivi? Seveda je tudi ta dogodek razburil prebivalstvo okraja, ki je po 98 odstotkih hrvatsko.

o **Morski gostinjec za deco** je otvorila v torek v Kopru tržaška družba detoljubov. V novem zavodu je 240 postelj in v zavod, ki bo leto in zimo odprt, se bodo sprejemali otroci iz vseh avstrijskih dežel.

o **Škof dr. Nagl na Dunaj**? — Čuje se, da bo dr. Nagl imenovan koadjutorjem cum jure successionis dunajskega nadškofa kardinala Grusche, ki si vsled visoke starosti (90 let) želi pomočnika in je baje sam prosil za dr. Nagla.

„Narodna šola“ v Št. Rupertu pri Velikovcu na Koroškem.

Tuji navali če dalje huje pritiskajo na nas in naš edini up na boljše bodočnost je naše narodno šolstvo. Na Koroškem šole, ki imajo slovenski učni jezik, lahko na prstih ene roke preštejemo, vse druge so ponemčevalnice v pravem pomenu besede. Kakor svetilnik ob morju stoji »Narodna šola« v Št. Rupertu pri Velikovcu na Koroškem, ta šola je naša straža in našim nasprotnikom hud trn. Kaj čuda, da rujejo zoper njo kolikor največ morejo ter za nemško šolo v Velikovcu, kamor je Št. Rupert všolan, sorte vse. Za nemško šolo love otroke od blizu in daleč, in neki nemški učitelj je po pravici dejal, da je nad polovico šolarjev nemške šole »Gastschüler« to

so otroci, ki pridejo iz drugih šolskih okolišev. Da je pa 75% otrok nemške šole slovenskih staršev, je gola istina. Otroke v nemško šolo love v pravem pomenu besede. Cel rajagatorjev leto okrog, ki s sladkimi obljubami mamijo starše in otroke. Resnica pa je tudi, da res skrbe za otroke nemške šole. O Božiču jih obdarujejo z obleko in obutilom ter jim po zimi in deloma celo tudi po letu dajejo. o poldan hrano. »Narodna šola« priredi vsako leto sicer tudi božičnico in dobe otroci obilne darove, vendar pa žal dosedaj še ni imela šolarske kuhinje, ki je res prava potreba, ker so otroci potrebni opoldne tople juhe in drugič, da more »Narodna šola« uspešno tekmovali z nemško šolo. Mnogi otroci imajo po eno uro in še dalje v šolo in kako hudo je za šibkega otroka težavna daljna hoja in biti ves dan brez tople hrane. Človekoljubnost že zahteva, da ti revčki dobe opoldne toplo kosilce, glasno ga tirja tukaj narodni moment, da ne pustimo slovenske dece lačne v mrzli zimi ter je ne prepuščamo nevarnosti, da odide v nemško šolo, kjer deci sicer napolnijo želodček, a izrujejo ji zato ljubezen do rodne slovenske zemlje in milega materinega jezika ter ga napolnijo z otrovano mržnjo do vsega, kar je slovenskega. Z novim letom 1910 otvori »Narodna šola« v Št. Rupertu pri Velikovcu toli potrebno šolarsko kuhinjo. Ker pa nima zato nikakih sredstev obrača se do slovenske javnosti za prispevke. Ciril-Metodova družba ima že toliko izdatkov in tudi za »Narodno šolo« v Št. Rupertu sila mnogo žrtvuje, da res ne more vsega.

Slovenke, Slovenci, o božičnih praznikih, ko Vam polni blaženo veselje srce, spomnite se s kakim darom edine »Narodne šole« na Koroškem. »Tužni Gorotani«, vzdihujemo, a rešiti more koroške Slovence je narodno delo, ki ga tako lepo vrši »Narodna šola« v Št. Rupertu, Slovenke, Slovenci, storite kaj za uboge stradajoče slovenske koroške šolarje, pokažite svojo ljubezen do koroških Slovencev v dejanju s tem, da pošljete kak dar — bodisi v denarju, bodisi v blagu — za šolarsko kuhinjo »Narodne šole« v Št. Rupertu pri Velikovcu.

Stroški za šolarsko kuhinjo bodo posebno v prvem letu obilni ker se morajo nabaviti skledice, žlice in dr. Upamo pa, da nas koroških Slovencev slovenska javnost ne zapusti. Če pade Koroška, tudi Gorenjska ne bo več varna in prosta bo pot nemški povodnji doli do Adrije. Apelujemo torej na človekoljubnost in narodno radodarnost, slovenska stradaljoča deca v narodno-ogroženi Koroški prosil!

Vsi prispevki se naj pošljejo na šolsko vodstvo »Narodne šole« v Št. Rupertu pri Velikovcu na Koroškem. Vsak tudi najmanjši dar se hvaležno sprejme ter bo v časnikih izkazan.

Prosimo vse slovenske časopise, da ponatisnejo to prošnjo.

Rnžiževnost in umetnost.

Janez Trdina. Zbranih spisov VII. knjiga. Založil Schwentner v Ljubljani, 1909. Cena br. 270 K. 232 str.

V kratkem presledku sta izšli šesta in sedma knjiga Trdinovih in sicer še ne objavljenih spisov. Nedvomne zasluge si je pridobil Schwentner, da je rokopisno ostalino kupil in jo sedaj izdaja. Želeti je, da se ti spisi čim bolj razširijo med ljudstvo, tu čim obrodili stoteren sad. Prijetno zabavati, pri tem pa dvigati in poučevati, to se je Trdini v obilni meri posrečilo i to s tako priprostim sredstvi! Po svoji navadi je pridno zahajal med ljudstvo, tu zunaj ga je včasih zajela nevihta, stopil je v bližnjo krčmo, prisedel tam k vaškim možakom in si s svojo priprostostjo in skromnostjo takoj pridobil neomejeno

zaupanje. In začnejo mu pripovedovati, kar je kedo doživel, bodisi doma, ali po svetu, na Hrvaškem in drugod. On pa samo posluša, zapisuje, vse v pristnem narodnem jeziku, tako da mora včasih postaviti pike... Kakor bi bil njegov namen kolikor mogoče natančno posnemati jezik in opisati šege in značaj svojih priljubljenih Dolenjcev. In vendar pazljivemu čitatelju ne uide subjektivno mnenje pisateljevo, ki se že kaže v izbiri snovi. — S posebno ljubeznijo popisuje ljudi, ki so samo vsled svoje pridnosti in bistroumnosti se izkopali iz revščine in prišli do blagostanja. Ni se treba bati tujine, nam pravi, marsikdo je že našel tam svojo srečo in kadar se vrne domu, se loči dela drugače, kakor njegovi starokopitni sosede. — Z neusmiljeno realistiko prikazuje vse razvade in napake Dolenjcev, istočasno pa vzpodbudno riše one ljudi, ki si utirajo pot do boljše bodočnosti s pridnostjo, pogumom, vzdržljivostjo. Tudi ljubezen igra veliko vlogo in kdo bi si bil mislil, da je našla v Trdini tako vnetega zagovornika! Na več vzgledih nam kaže, da iz uboge neveste lahko postane bogata žena, ki je vredna, da je šel fant štiri leta na Hrvaško, da je prisluzil doto — za njo. In Hrvaško! Koliko predsodkov je še med našim ljudstvom o naših najbližjih bratih! Tu Trdina poučuje, z ljubeznijo kaže na razne lepe lastnosti Hrvatov, iz Hrvatske je lahko naša druga Amerika! — Stoletne krivice, ki jih je trpel naš kmet od graščakov, so ga navdale z nepopisnim srdom do grajske gospode, zaničeval je kmete, ki so iz sebičnosti držali z njo in jih imenoval podrebnike. Razumel se, da se to sovraštvo zrcali tudi v Trdinovih spisih. Dolar.

Obrambni vestnik.

u **V zadnjem izkazu brambovcv družbe sv. Cirila in Metoda** je bila tiškovna pomota. Mesto Anton Kržič c. kr. prof. v. p. na Lunavcu, se ima glasiti: Anton Hržič kr. prof. v. p. na Lunavcu.

u **Za mladinsko organizacijo** je nabral v Sliynici v veseli družbi gosp. Jakob Kumerč K 3.

u **Za narodni sklad** je nabral g. Miloš Roš v Hrastniku in g. Juro Naglav v Trbovljah vsaki po 5 kron. — Nabirala sta po blokih.

o **Za C. M. družbo** je zopet nabrala gospa Marija Kos na Bizelskem v veseli družbi 10 K. V posnemanje!

o **Za C. M. družbo** se je nabralo do 15. decembra v gostilni „Zur Stadt Graz“ v nabiralniku zopet 9 K.

a **Za Ciril-Metodov obrambni sklad** so se nadalje zavezali plačati sledeči pp. gg: 510. Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda št. 1 v New Yorku; 511. J. V. iz Višnje gore (plačal 200 K); 512. Omizje v Trstu (plačalo 50 K); 513. Županstvo občine Bovec; 514. Županstvo občine Solkan (plačalo 200 K); 515. Premrov Janko, rač. svet. v Sarajevu; 516. Češka obec v Ljubljani (plačalo 50 K); 517. Stanko de Gleria stud. med. Dol. Logatec (plačal 10 K); 518. Omizje v Jožko Rajhovi gostilni na Moti pri Ljutomeru; 519+520. Slovenska trojica dunajske okolice (2.200) (plačala na račun 40 K).

a **Za družbo sv. Cirila in Metoda** je nabrala Elza Grizoldova iz Račja na progi Pragersko - Ormož 4 krone. Posnemajte!

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

Najnovejše narodno izdajstvo klerikalcev.

o **Ljubljana**, 24. dec. Tukaj zbuja veliko ogorčenje najnovejše izdajstvo klerikalcev v deželnem šolskem svetu, ki priča, da hočejo klerikalci tudi kranjsko deželo izročiti Nemcem, če jim ti gomagajo dušiti napredne učitelje. V Belipeči na Gorenjskem je že pred letom bilo razpisano nadučiteljsko mesto. Okrajni šolski svet v Radovljici je prmo loko predlagal Slovenca Potokarja. Vladin referent Kaltenegger je takoj iznašel, da je bil Potokar 2 leti prej dejan v disciplinarno preiskavo, zato se je mesto na novo

razpisalo. Potokar je bil na novo predlagan **primo loco**. V deželnem šolskem svetu imajo Slovenci veliko večino. — Tudi med klerikalci, ki jih je šest, jih je nekaj na prošnjo obljubilo glasovati za Potokarja, kojega disciplinarna preiskava je bila tačas končana. **Klerikalci se sklenili z Nemci tajen dogovor in jim prodali Belopeč**. V seji deželnega sveta, ki se je vršila ta teden, so se klerikalci vzdržali glasovanja, da je imel Potokar 3. kočevski kandidat Krauland pa 3 glase, na kar je predsednik Schwarz dirimiral za Kočevarja. S tem je Belapeč, kjer bivajo tudi Slovenci, za Slovence enkrat za vselej izgubljena.

Iz Grškega.

Atene, 24. dec. Vojni minister je demisioniral. Jutri se snide drž. zbor.

Nova ogrska vlada.

o **Budimpešta**, 24. dec. Lukacsev program za bodočo vlado še ni znan. Samo to se trdi, da ni v njem samostojne banke. Cesar mu je naročil, da se pogaja z vsemi strankami. — Nek list poroča, da pride cesar meseca januarja v Budimpešto.

Velike povodnji v Španiji.

z **St. Sebastian**, 24. decembra. Po uradnih poročilih so napravili viharji in povodnji velikansko škodo v Stari Kastiliji. Vse brzojavne zveze so pokvarjene, promet ustavljen, več mest je poplavljenih. Veliko ljudi je našlo svojo smrt pri povodnji.

Po svetu.

a **Pri pretepu umorjen** je bil kočijaž Drapela na Dunaju. Najprej se je bil skregal v neki gostilni z večimi drugimi in na to so se začeli pretepati. Ko je na to šel domu, ga je doletela usoda. Eden pretepačev je prišel za njim in mu zabodel nož v srce, da je pri priči umrl. Sumi se, da je to storil kurjač Masak, ki se ni več vrnil v svoje stanovanje.

a **„Galantne“ dame**. V Badenu pri Dunaju ste ukradli nekemu Dunajčanu dve „dame“, s katerimi je doživel „galanten dogodek“, 20 kron. Eno tatico, triindvajset let staro pletilko so že vjeli na Dunaju. Od svojega deleža je imela samo še 49 kron. Lahkoživko so predali sodišču.

a **Žrtev roparske literature**. V Weißenfeldu pri Draždanih je umoril 15 let stari sedlarski učenec Frank 60 let staro vdovo Günther z nožem in potem jej je stisnil nož v roko, kot da se je sama umorila. Ko jej je ukradel 30 funtov, je pobegnil. Dobili so ga kmalu in našli so njegovo last, mnogo roparskih romanov, ki so delovali tako pogubno na nja.

a **V olju se je spekel** na Dunaju v tvornici za kovinske reči 21 let stari delavec Quitter. Bil bi imel sprazniti rezervoar za surovo olje, ali omamljen radi strupenih plinov je padel na obraz v vroče olje, kjer se je tako opek, da je takoj na to v bolnišnici umrl.

a **Pravda radi sport-cigarete**. Avstrijska tobačna režija je tožila tvornico „Slavia“ za cigarete v Mannheimu ker je posnemala avstrijski izdelek. — „Slavia“ je obsojena na 200 mark globe in razven tega mora odstraniti s cigaret dvoglavega orla.

o **Radi slabega ravnanja** je skočil v Devi honvedski infanterist Aleksander Panaj pod vlak, ki ga je zdrobil. Storil je samomor baje za to, ker ga je četovodja Halass grozno šikaniral. Pravi, da je zaradi mučenja postal Panaj na obeh ušesih gluha. Halassa so zaprli.

o **Praporščak je pobegnil**. Vojaško sodišče v Terezinu zasleduje praporščaka Ladislava Zakulskega, ki je pobegnil dne 26. novembra od 9. domobranskega polka v Litomericah z namenom, da se odtegne za vedno vojaški dolžnosti.

o **Zagonetni umor in požig**. O najemniku Bisangu se še poroča iz Ruswyla, da je po umoru žene in otrok pobegnil, sedaj so ga pa našli v greznici blizu skednja. Zadeva je še popolnoma nerazjasnjena.

Reklamni stolp.

Cena predalu za enkratno
objavo 60 vinarjev.

**Kreditno in stavbeno zadrugo
„Lastni dom“ v Celju,**
Rotovška ulica št. 12 priporočamo obrtnikom
in trgovcem za nalaganje denarja, za inkaso,
za denarna nakazila in razne kreditne posle.

**Naročajte in
razširjajte „Narodni List“**

Lastna zaloga Največja zaloga
šolskih zvezkov in tiskovin za pri-
risank vatnike in urade
Zvezna trgovina, Celje, Rot. ul.

**Prva južnoštajerska vinarska
zadruga v Celju** priporočila izvrstna
spodnještaj. vina.

**Najboljši časopis
za inseriranje je „Narodni
Dnevnik“**

**Zvezna trgovina
v Celju** katera se izvršu-
sprejema naročila jejo v lastni
na tiskarska dela **Zvezni tiskarni**

**Najboljše in najcenejše se
kupi steklena in porcelanasta
posoda v narodni trgovini**
Fr. Strupi, Celje.

**Najboljše orožje
v političnem boju
sta „Narodni List“
in „Nar. Dnevnik“**

**Novosti v pisalnih in
risalnih potrebščinah** Zvezni trgovini
po zmernih cenah v Celju
se dobijo vedno v

Za 40, 50 ali 60 vinarjev

v znamkah, pošljem takoj 10 komadov krasnih
razglednic (z cvetličami, krajine, ljubeče, bo-
žične ali novoletne) kakoršne se želi.

Vilko Weixl

trgovina s papirjem
Maribor, Gosposka ulica št. 33.
V zalogi 100.000 komadov.
Trgovcem izdati popust.

**Modni salon za gospode
Celje, Krožna cesta
Maks Zabukošek.**

**Na dober razvoj
Vašega
podjetja**

polagamo naj-
večjo vrednost
kajti Vaš pro-
sneh je tudi
naš prosneh!

K temu bi Vam
najslužil ta re-
klamni stolp z
najgotovnejšim
uspehom!

Upravišтво „Nar. Dnevnika“.

v Radi zobobola je zbesnel mesar-
ski pomočnik Czurk v Mödlingu. V
svoji hipni zbesnelosti je razbil v sobi
vse pohištvo in stekla na oknih, pri-
čemer se je na obrazu in na rokah
ranil. Dva stražnika sta imela dovolj
dela, da sta ga ukrotila in spravila v
bolnišnico.

Tržne cene.

23. decembra.

Dunaj. Borza za poljedel-
ske produkte. Iz inozemstva so pri-
spela danes mlohava poročila, so ki vpli-
vala omejujoče na nakupovanje in pri-
nililo lastitelje na manje zahteve. Pše-
sica je bila 10 vin, rž 5 v ceneja, a
prometa ni bilo posebnega. Oves in
koruza sta pičlo prometovala in se pri
tem držala.

Sladkor. Trst. — Centrifugal
Pilés prompt K 34⁷/₈ do K 35⁵/₈, za
jan.-marec K 34⁷/₈ do K 35⁵/₈. Ten-
denca: mirna.

Sladkor. Praga. Surovi sladkor
prompt K 28'05, nova kampanja kron
24'45. — Tendencia uporna. Vreme:
megleno.

Budimpešta. Svinjad: ogrske
stare, težke 148 do 149 v. mlade težke
154 do 155 vin., mlade, srednje 154
do 155 v. mlade, lahke 146—150 vin.
zaloga 22.363 komadov. Prignano 426
komadov, odgnano 455. Ostalo torej
22.354 komadov. Tendencia mirna.

Budimpešta. Pšenica za april
K 18'89, pšenica za oktober K 11'78,
pšenica za maj K 13'74, rž za
april 9'89, rž za oktober K 8'88, oves
za april 7'57, oves za oktober K —,
koruza za maj 6'66, ogrščica za avgust
13'60: Tendencia mlohava, promet ne-
znaten. Pšenične ponude zmerne, efek-
tivna pšenica 10 vin ceneja drugo trdno.
Veslje kupiti rezervirano. — Vreme:
kalno.

Superfosfat

mineralično in animalično, najza-
nesljivejše in najcenejše fosfor-
kislinsko gnojilo za vsako vrsto
zemlje. Vsebinsko strogo garanti-
rano. Zajemčeno najhitrejši uspehi,
največja množina pridelka. Za
pomladansko setev potrebno ne-
obhodno. — Dalje amonjakove,
kalijeve, soliterjeve in super-
fosfate se dobiva pri tovarni
umetnih gnojil, trgovcih, kmet.
zadrugah in društvih.

Bureau: Praga
Prikopi 17.

Ure na obroke za vsakogar

Št. 72. pristno 14 kar. z zlatom platirana ura
za gospode ali dame, najfinejše gravirana, z
dobrim kolesjem, tekoča na kamenčkih, 20 K.
Ista z dvojnimi pokrovom 25 K.

Št. 73. pristno srebrna ura za gospode ali dame,
s 3 močnimi pokrovi, bogato gravirana, kakor
s konjem, levom, jelenom, ali pokrajino, z
dobro zapinjačo, natančno regulirana 30 K.

Št. 74. Zadnja novost: srebrna 4 dnij idoča
rem. ura na zapinjačo, ki teče če se enkrat
navije, celih 8 dnij neprenehoma na rubinih,
(na kazalu se vidi njen tek) 35 K.

Št. 75. krasna rem. met. tula ura za gospode
ali dame s 3 pokrovi in pozlačeno krono, za-
nesljivim kolesjem 18 K.

Št. 76. niklasta rem. ura za dečke, odprta,
moderna in lepo gravirana 8 K.

Cene se naj razumejo na mesečne obroke za
komad po 2 K; pri naročitvi se vpošlje polovico
vsote ali se pa plača po poštnem povzetju.
Dunajska tovarna za ure Hinko Weiss, Dunaj
XIV. Pillergasse 1/184.
Mesečno 2 kroni. 36

Redka priložnost!

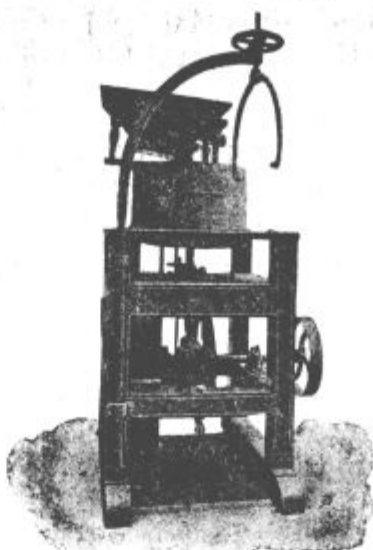
Kupil sem od tovarne, ki jo je uničil požar,
celo zalogo, krasnih, težkih

flanelnih postelnih odej

v vseh najnovejših in najkrasnejših vzorcih,
ki imajo čisto neznatne, komaj vidne madeže
od vode in pošiljam 3 kose za 9 K. Odeje so
za vsako boljše družino za pokrivanje posteli
in oseb in so jako tople in mehke. **OTON
BEKERA**, c. kr. finančni nadstražnik v p.
v Náchodu na Češkem, 621 3-2

Mline za žito

za rabo na gepelj in roko svojega
lastnega izdelka priporoča

Slika kaže mlin mojega izpopolnjenega izdelka;
moji mlini so bolj rabljivi, kakor konkur. izdelki.

Josip Čretnik

Izdelovatelj umetnih mlinov in žag
v Št. Jurju ob juž. žel.

Priznanje!

Gosp. Josip Čretnik
stavitelj mlinov
Št. Jurij ob južni žel.

Prenašalni mlin, ki ste ga naredili
za graščino, odgovarja v vsakem
oziru nanj stavljenim zahtevam.

Moka, ki jo zmelje, je veliko
boljša in domači kruh, ki se iz iste
peče, je veliko okusnejši, kakor iz
kupljene moke.

Ker je tudi gonilna sila potom
gepelja jako enostavna, sem Vam po-
sebeno hvaležen, ker ste mi svetovali
postaviti tak mlin, dasiravno bi lahko
si omislil drugega, zlasti, ker je na
razpolago vodna gonilna moč.

S spoštovanjem

Graščina Širje nad Zidanimmotom
Julij pl. Hornik.

Na prodaj

je na **Spodnještajerskem**
eno uro od železniške postaje,
kjer obstoje tudi brzovlaki, od-
daljeno posestvo z **dobro
vpeljano gostilno in
žganjetočem**, njivami,
travniki in sadonosnikom pod
zelo ugodnimi pogoji. Več pove:
Martin Vrbovšek, pose-
stnik in gostilničar pri **Sv. Šte-
fanu**, p. Šmarje pri Jelšah.
611 2-2

Sukna

in modno
blago za obleke
priporoča firma
Karel Kocian
tvornica za sukno
v **Humpolcu**
na Češkem.
— Vzorci franko. —

Notar dr. Barle v Kozjem
sprejme

kandidata

(tudi začetnika) oziroma
koncipijenta.

Vstop in plača po dogovoru
627 3-2

SINGER jeve

šivalne stroje

kupujte samo v naših trgovinah,
katere lahko vse spoznate na tem
znamenju.

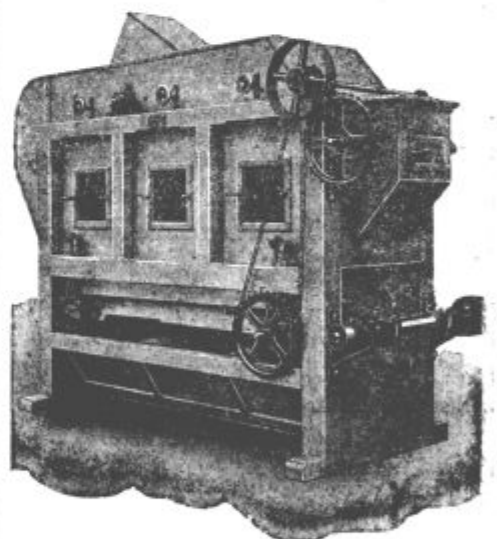
Ne dajte se zapeljati po nazna-
nilih, katera nameravajo z nami-
gavanjem na ime **SINGER** pro-
dajati obrabljene stroje ali pa
drugod izdelane stroje. Ker mi
ne oddajemo svojih strojev na
prekupovalce, ampak jih prodaj-
amo naravnost občinstvu.

SINGER Co.

Delniška družba za šivalne
stroje Maribor, Gosposka ul.
32. Zastopstvo v Celju,
Kolodvorska ulica št. 8.

Josip Čretnik

Izdelovatelj umetnih mlinov in žag
v Št. Jurju ob juž. žel.

Slika je posneta po mojem lastnem
izdelku. Razpošiljam na malo in veliko
vse potrebščine za mline in žage po
najnižjih cenah. — **Krasne reference!**

Priznanje!

Gospod

Josip Čretnik

Št. Jurij ob juž. žel.

Čast mi je naznaniti, da sem
z žago, ki ste jo Vi postavili, po-
sebeno zadovoljen, ker odgovarja ista
v vsakem oziru svojim namenom.
Bodi Vam izrečena moja zahvala in
zagotovim Vas, da Vas bom pripo-
ročal pri vseh svojih znancih.

Te vrstice lahko tudi svobodno
objavite!

Z odličnim spoštovanjem
I. štaj. tovarna bučnega olja
& električna centrala.

Tom. Krajnc, Fram, Štajersko.

Vinske drože

kupi vsako množino po najvišji ceni

Robert Diehl,
žganjarna, Celje.

Naročajte plačilne listke
dr. sv. Cirila in Metoda.

Priporočamo našim rodbinam
Kolinsko cikorijo.

Malo stanovanje

obstoječe iz dveh sob, kuhinje, shrambe in predsobe električno razsvetljavo in vodovodom se odda z 1. prosincem 1910 v Zvezni hiši v Celju, Schillerjeva ulica št. 3. — Pojasnila daje hišnik ali tudi upravitelj hiše Dr. Anton Božič, odvetnik v Celju, Rotovška ulica. 682-3

Odvetnik

dr. Ljudevit Stiker

naznanja, da je s 16. decembrom t. l. prevzel

odvetniško pisarno
gospoda dr. Benkoviča v Brežicah.

Adolf Bursik

čevljar v Celju, poleg kapucinskega mosta

izdeluje vse različne vrste obutal v modernih fazonah in po solidnih cenah.

Za božična in novoletna darila

priporoča

edina narodna trgovina s čevlji
Štefan Strašek v Celju

svojo bogato zalogo vsakovrstnih čevljev in galoš za dame in gospode, kakor tudi za otroke v najfinejši izpeljavi. Cene nizke. Postrežba solidna in točna. — Kdor si kupi blago za 10 K, dobi en par domačih čevljev zastonj!

Modni salon za gospode!

Dovoljujem si Vašemu p. n. blagorodju vijudno naznanjati, da sem otvoril v novi hiši celjske Posojilnice na Krožni cesti

modni salon za gospode.

V zalogi imam raznovrstno najmodernejšo tu- in inozemsko sukno, zgotovljene obleke in pelerine iz tirolskega lodna (nepremočljive) ter tudi izdelujem obleke po meri v najkrajšem času moderno in po solidnih cenah.

Za mnogobrojna naročila se priporoča z velespoštovanjem

Maks Zabukošek
krojaški mojster v Celju.

SVOJI K SVOJIM!

Modna trgovina
Josipina Podkrajšek
Ljubljana, Čevljarska ulica 2

priporoča svojo bogato zalogo bluz, čepic, spodnjega perila za dame in gospode. — Velika izbira volnenega blaga. — Najnovejši nakit za obleke. — Najmodernejši stezniki. — Reformske hlačice za deklice priporočljive za šport in šolo. — Bogata izber zavratnic in ovratnikov. Zunanja naročila se izvršujejo točno in po najnižji ceni.

SVOJI K SVOJIM!

Tiskovine v moderni obliki so dandanes, kakor znano, potreba vsakega podjetja, ki hoče uspešno delovati, kajti tiskovine brez učinka romajo navadno vsled pomanjkanja časa neprečitane v koš. Sleherni, ki to upošteva in deluje dosledno v tem smislu, zamore vsak čas računati na dosežen uspeh, ker se prejemniku vsili nehote prepričanje, da deluje z vzornim podjetjem, katero se potruji v vsakem oziru izvršiti naročilo skrajno natančno in z namenu potrebnim učinkom. Zavod, ustrežajoč vsem zahtevam na polju moderne tiskarske tehnike je Zvezna tiskarna v Celju, Schillerjeva cesta šte. 3. — Založena z modernimi črkami in okraski, kakor tudi opremljena z brzotisknimi stroji najnovejše konstrukcije in zlagalnimi pristroji je v položaju v polni meri zadovoljiti svoje cenjene stranke. — Naročila izvršuje točno in solidno. — Cene nizke.

Izborne butelke

najboljše bizeljske, ljutomerske in konjiške starine priporoča kot zelo primerno božično in novoletno darilo

prva južnoštajerska vinarska zadruga v Celju.

Zadruga ima v zalogi vsakovrstna bela in rdeča zajamčeno pristna južnoštajerska **namizna vina** najboljše kakovosti po zelo nizkih cenah. — **Zahtevajte cenike! Prepričajte se z poskušnjo! Obiščite naše kleti v Gaberju pri Celju („Sokolski dom“), kjer so Vam poskušnje na razpolago!**

Gostilničarji! Ogibljite se brezvestnih tujih agentov, ogrskih in laških vinotržcev in naročajte vino pri domačem podjetju južnoštajerskih vinogradnikov.

Prva južnoštajerska vinarska zadruga v Celju.
Pisarna v Celju, Graška cesta šte. 15.

Martin Kolšek

čevljar v Celju

v novi posojilnični hiši na Ringu
se priporoča slav. občinstvu in
častiti duhovščini za izdelovanje
vseh vrst najmodernejših obuval.
— Naročila po meri in popravila
se okusno, točno in solidno iz-
vršujejo v lastni delavnici.

Sprejme več dobrih in
zanesljivih čevlj. pomoč-
nikov in učenca.

V najem

se da takoj prostore za trgo-
vino na Ponikvi ob juž. žel.
Pogoji zelo ugodni. Za solid-
nega trgovca je uspeh zago-
tovljen. — Pojasnila daje

Anton Podgoršek,
posestnik na Ponikvi ob j. ž.

Glasbena šola v Celju

podružnica „Glasbene Matice v Ljubljani“

naznanja, da je glasom odloka c. kr. dež. šol. sveta v Gradcu z dne 20. oktobra 1909, št. III., 3.323/2 ustanovljena privatna glasbena šola s slovenskim učnim jezikom v Celju kot podružnica „Glasbene Matice v Ljubljani“ v zmislu § 70 drž. šol. zakona odnosno § 19 ces. naredbe z dne 27. junija 1850.

Na glasbeni šoli v Celju se poučujejo vsi glasbeni predmeti, osobito gla-
sovir, gosli, harmonij, flauta itd. in vsa godala, nadalje petje in glasbena teorija.

Učenci se sprejemajo vsako nedeljo od 10.—11. ure dopoldne v glasbeni šoli v „Narodnem domu“ v Celju. Navodila glede učnih ur, plačevanja ukovine in druga pojasnila dobo učenci pri vpisovanju.

Dopisi se naj naslavljaajo na **odbor glasbene šole v Celju v roke gospoda c. kr. profesorja Josipa Kožuh v Celju.**

Odvetnik

dr. Jos. Globevnik

naznanja, da je otvoril v lastni
hiši v **Novem mestu svojo**

odvetniško pisarno

Dr. Jos. Globevnik.
Otroške sani.
Rezbarsko
orodje.

Gospod!

Hočete presenetiti Vašo milost-
ljivo? — Ne bodite v skrbeh,
obiščite trgovino z železnino
„MERKUR“, P. MAJDIČA
V CELJU, tu se Vam nudi
bogata izbira krasnih in prak-
tičnih predmetov, kakor fina
nikljasta in aluminijeva ku-
hinjska posoda, krasni čajniki,
cvetlične mizice, pečna okrilja,
posode za premog in nebroj
manjših in večjih predmetov,
pa tudi „GRAMOFONE“ in
ploče slovenskih komadov do-
bite. Stojala za božična drevesa.
PERILNI STROJI, ŠIVALNI
STROJI, UMIVALNE GAR-
NITURE itd.

Božične razglednice

najnovejše, sortirane, sortimenti po
100 komadov. — Zahtevajte vzorce v

Zvezni trgovini v Celju.

Na 7 javnih razstavah odlikovan s I. darilom.

Samo pristno, ako je na podplatih
tiskljena znamka

Šent Peterburške
Galoše
in čevlji za sneg.

Vsak
dan jih izdela
tovarna 60.000 parov.
Edini kontrahenti: Mess-
torff, Behn & Co., Dunaj I. Prodaja
na drobno v vseh boljših trgovinah s
čevlji, gumijevimi izdelki in modnim blagom.

Nekaj posebnega je vino toč

Minke Grobelnik v Celju, Graška cesta št. 15, kjer se dobijo v zaprtih steklenicah po $\frac{1}{2}$ l, 1 l, $1\frac{1}{2}$ l in 2 l
izborna, zajamčeno pristna **namizna južnoštajerska vina** in izvrstne **butelke** iz kletij
prve južnoštajerske vinarske zadruge v Celju po neverjetno nizkih cenah.
Kdor želi sebi ali svojim prijateljem v božičnih praznikih in ob novem letu na mizo pristnega vina, naj
obišče mojo prodajalno.

Minka Grobelnik, prodajalna namiznih in butelnih vin prve južnoštaj.
vinarske zadruge v Celju, Graška cesta št. 15.